

- *Denetim oranı yüzde 1.7*
- *Vergi sistemine mevzuat dayanmıyor*
- *Yirminci uzatma yılı KVK 28*
- *Krizler firmaları ihracatçı yaptı*

Ekonomik Rapor

Sahibi
Mehmet TİMUR

Genel Yayın Yönetmeni
Nail SANLI

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ali Ekber DOĞANOĞLU

Yayın Kurulu

Nail SANLI
Ali E. DOĞANOĞLU
Ahmet FETTAHOĞLU

TÜRMOB

Basın Yayın Dağıtım İşletmesi
tarafından yayınlanmaktadır

Adres

Gençlik Caddesi No:107
06570 Anıttepe - ANKARA
Tel: (0.312) 232 50 60 (10 Hat)
Fax: (0.312) 232 50 73
http: www.turmob.org.tr
e-mail:alid@turmob.org.tr

Baskı

Ziraat Matbaası
(0.312) 384 73 44

Dergide yayınlanan yazıların yayın hakkı
Bilanço Dergisi'ne aittir.
Kaynak gösterilmeden bir bölümü veya
tamamı alıntı yapılamaz

Umutlar 2004'e

2003 yılının hafızalara kazınan görüntüleri, ABD'nin Irak'ı işgali, tezkere ile gerilen ABD-Türkiye ilişkileri, Kıbrıs'ta Annan Planı üzerinde süren tartışmalar, İstanbul'da dört bombalı saldırı ve yılın son günlerinde İran'da meydana gelen deprem.

2004 yılı ülkemiz açısından oldukça önemli bir yıl olmaya şimdiden aday. Türkiye'nin AB macerası 2004 yılında artık iyice şekillenecek. Liradan sıfır atılmasından, IMF'le yol ayrımına kadar bir çok konu 2004 yılına taşınıyor. Kıbrıs ve Irak'ta yeni gelişmeler ve bunların yansımaları 2004'ün önemli gündem maddeleri olacaktır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2003 yılında vergi yasalarında değişiklik yapan 13 yasal düzenleme yaptı. Bu adeta bir rekor. Neredeyse bir aydan az bir sürede vergi yasaları değişir oldu. Hatta değişiklik yapılan bazı maddeler uygulamaya bile girmeden tekrar değiştirildi.

Vergi mevzuatı ile bu kadar çok oynanması mevzuatın içinden çıkmaz bir hal almasına en büyük zemini hazırlıyor. Türkiye yıllardır vergi yasalarında yapılan değişikliklerle vergi mevzuatını yap-boza çevirdi. Umarız 2004 yılında kalıcı ve istikrarlı bir vergi sistemine kavuşuruz.

Yılın son günlerinde 5035 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler büyük sorunlar yaratmaya aday. Kamuoyu en çok motorlu taşıtlar vergisindeki adaletsizliğe odaklandı. Ancak, beyanname sürelerinin öne çekilmesi büyük sıkıntılar yaratacaktır. Özellikle KDV'da bu sıkıntıyı tüm toplum yaşayacaktır. Hem motorlu taşıtlar vergisindeki adaletsizlik, hem de beyannameelerde öne çekmeden dolayı ortaya çıkacak sorunlar vakit geçirilmeden çözülmeli.

2004 yılının barış, mutluluk ve sağlık getirmesi umuduyla.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik. Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI
Genel Sekreter

Denetim oranı yüzde 1.7

Maliye Bakanlığı denetim birimlerince yapılan vergi incelemelerinde her yüz mükelleften 1.7'si denetlendi. Maliye Bakanlığı merkezi denetim elemanları ise mükelleflerin ancak binde 2'sini denetleyebilirdi.

Maliye Bakanlığı'na bağlı, maliye müfettişleri, hesap uzmanları, gelirler kontrolörleri, vergi denetmenleri ve vergi dairesi müdürlerince 2002 yılında 113 bin 244 mükellef inceleme yapıldı. 13 trilyon 863 milyarlık matrah incelendi ve 7 trilyon 971 milyar liralık matrahın beyan edilmediği tesbit edildi.

2002 yılı itibariyle 3 milyon 813 bin 504 faal mükellef bulunuyor. Bu mükelleflerin ancak yüzde 2.9'u incelenebildi. Terk mükelleflerle birlikte toplam 9 milyon 375 bin 312 mükellef bulunuyor.

İnceleme sayısını artıran en önemli unsur ise vergi dairesi müdürleri oldu. Vergi dairesi müdürleri dahil edilmediğinde ise vergi inceleme oranı yüzde 1.7'ye geriliyor. Vergi dairesi

müdürleri evraklar üzerinde denetim yapmakta bu bir anlamda şekli denetim olmakta. Merkezi denetim elemanları maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörleri ise mükelleflerin ancak binde 2'sini denetleyebildi.

Maliye Teftiş Kurulu'nca 3 bin 109 inceleme gerçekleştirildi. Teftiş kurulunca 106 milyar liralık matrah incelendi ve 88 milyar liralık matrah farkı bulundu. Maliye Teftiş Kurulu'nca yapılan incelemelerde matrahın yüzde 83'ünün beyan edilmediği tesbit edildi.

Hesap uzmanları ise aynı dönemde 1 trilyon 256 milyar liralık matrah inceledi ve 2 trilyon 178 milyar liralık matrah farkı buldu. Hesap uzmanları her yüz liralık beyana karşılık 173 liranın beyan edilmediği tesbitinde bulundular.

Gelirler kontrolörleri tarafından 2002 yılında 6 trilyon 806 milyar liralık matrah incelendi ve 3 trilyon 605 milyar liralık matrah farkı bulundu. Gelirler kontrolörlerince yapılan incelemelerde ise beyan edilmeyen tutarın beyan edilen tutara oranı ise yüzde 53 olarak gerçekleşti.

Vergi denetmenlerince 5 trilyon 216 milyar liralık matrah incelendi ve 1 trilyon 803 milyar liralık matrah farkı bulundu. Vergi denetmenlerince yapılan incelemelerde her yüz liralık matrah beyanına karşılık 34 liralık matrahın beyan dışı kaldığı tesbit edildi.

2002 yılı boyunca vergi denetmenleri ve yoklama yetki belgesine sahip memurlarca yapılan çalışmalarda 42 bin 262 yeni mükellefiyet tesis ettirildi, 163 iş yerinde fiili envanter yapıldı

ve 4 bin 576 iş yerinde hasılat tesbiti yapılarak 45 trilyon lira usulsüzlük cezası kesildi.

Yine aynı dönemde 27 ilde yapılan zirai ürünlerin denetimleri

sonucunda 30 bin 168 mükellef denetlenerek, 325 iş yerinde fiili envanter, 20 iş yerinde kaydi envanter, yapılarak 5 bin 815 tutanak tutulmuş ve 479 milyar lira usulsüzlük cezası kesildi.

Turizm yörelerinde 14 ilde yapılan denetimlerde de, 217 bin 923 mükellef denetlenerek, 50 bin 370 ceza tutanağı düzenlenerek, 28 trilyon 725 milyar liralık usulsüzlük cezası kesildi.

Vergi İnceleme Sonuçları				
Denetim Birimleri	Yılı	İnceleme Sayısı	İncelenen Matrah (Milyon TL)	Bulunan Matrah Farkı (Milyon TL)
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1998	437	20.945.829	92.549.075
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1998	4.174	714.904.254	184.860.388
Gelirler Kontrolörlüğü	1998	2.502	135.198.268	142.230.580
Vergi Denetmenleri	1998	61.635	892.309.537	264.580.795
Toplam		68.748	1.763.429.888	684.220.838
Teftiş Kurulu Başkanlığı	1999	266	949.882	1.253.548
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	1999	2.372	271.577.739	512.999.652
Gelirler Kontrolörlüğü	1999	1.287	132.258.743	192.873.769
Vergi Denetmenleri	1999	47.428	867.110.509	328.992.640
Toplam		51.353	1.271.896.873	1.036.119.609
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2000	272	43.616.463	59.070.136
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2000	3.103	1.223.427.564	959.008.208
Gelirler Kontrolörlüğü	2000	1.650	658.274.904	430.973.298
Vergi Denetmenleri	2000	55.310	1.695.702.732	538.050.372
Toplam		60.335	3.621.021.663	1.987.102.014
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2001	171	20.199.426	4.712.672
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2001	2.559	3.858.514.397	11.787.795.735
Gelirler Kontrolörlüğü	2001	2.594	275.498.146	550.108.491
Vergi Denetmenleri	2001	46.013	2.288.863.774	958.446.579
Vergi Dairesi Müdürleri (*)	2001	16.949	846.546.767	177.254.201
Toplam		68.286	7.289.622.510	13.478.317.678
Teftiş Kurulu Başkanlığı	2002	3.109	106.857.163	88.630.031
Hesap Uzmanları Kurulu Bşk.	2002	1.709	1.256.001.304	2.178.525.931
Gelirler Kontrolörlüğü	2002	3.078	6.806.929.429	3.605.275.778
Vergi Denetmenleri	2002	56.864	5.216.011.211	1.803.750.356
Vergi Dairesi Müdürleri (*)	2002	48.484	477.592.948	295.148.552
Toplam		113.244	13.863.392.055	7.971.330.648

Vergi sistemine mevzuat dayanmıyor

2003 yılında vergi mevzuatında 13 ayrı kanunla değişiklik yapıldı. 2002 yılında ise vergi mevzuatında değişiklik yapan 7 ayrı kanuni düzenleme gerçekleştirildi. 2003 yılında TBMM vergi kanunlarında değişiklik getiren onüç kanun tasarısını kabul etti. Sık değişen vergi kanunları ile bazı düzenlemeler uygulamaya girmeden yeniden değiştirildi.

Türkiye’de yıllardır gündemden düşmeyen temel konuların başında vergi yasalarında değişiklikler gelir. Uzun yıllar her vergi düzenlemesi kamuoyuna reform diye sunuldu. Beklenen reformun bu düzenlemelerle gerçekleşmediği kamuoyu belleklerinde yer etmesi ile söylem vergi yasalarında basitlik, uygulanabilirlik ve önemli düzenlemeler diye kamuoyuna takdim edildi.

Maliye Bakanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi 2003 yılında adeta rekor kırarak 13 ayrı kanun düzenlemesi ile vergi yasalarında değişiklik yaptı. Bu düzenlemelerle vergi yasaları hemen hemen her ay değişikliğe uğramış oldu. Mevzuatta yapılan düzenlemelere kanunların dışında tebliğ ve sirkülerde de eklendiğinde vergi mevzuatını takip etmek çok özel bir uzmanlık gerektirir oldu.

Bu yazının kaleme alındığı tarihe kadar 2003 yılında gelir vergisi kanunu ile ilgili olarak dört genel tebliğ ve sekiz adet gelir vergisi sirküleri yayınlandı. Kurumlar vergisi ile ilgili olarak 6 tebliğ ve iki Kurumlar vergisi sirküleri, Katma Değer Vergisi Kanunu ile ilgili olarak dört genel tebliğ ve altı Katma değer vergisi sirküleri yayınlandı. Vergi Usul Kanunu-

na ilişkin olarakta onbeş tebliğ ve bir sirküler, Özel Tüketim Vergisi Kanunu ile ilgili olarak üç tebliğ ve on sekiz Bakanlar Kurulu Kararı yayınlandı.

2002 yılında Vergi mevzuatında değişiklik yapan yedi adet kanuni düzenleme, yirmi dört adet Bakanlar Kurulu Kararı, çeşitli genel tebliğ, otuzüç iç genelge, dört tasarı ve çok sayıda genel yazı yayınlandı.

Vergi mevzuatında bu kadar çok ve sık değişiklik yapılması adeta vergi mevzuatını izlemeyi özel bir uzmanlık haline getirdi. Vergi reformu gibi iddialı bir çok düzenlemenin çok sayıda maddeleri uygulamaya bile girmeden yürürlükten kaldırıldı. Bir birine atıf yapan, kaldırılan, geçici maddeler, mükerrer maddelerle vergi mevzuatı tam anlamıyla içinden çıkmaz bir hal almasına sebep oldu.

Vergi Kanunlarında Yapılan Değişiklikler		
YIL	KANUN NO	KANUN ADI
2000	4503	Katma Değer Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu, Finansman Kanunu, Akaryakıt Tüketim Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu ve 4481 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4605	Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu, Finansman Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu İle 4306 ve 4481 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Kurumlar Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun
	4684	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	3238	Savunma Sanayii Müsteşarlığı Kurulması Hakkında Kanun ve 11 Temmuz 1939 Tarih ve 3670 Sayılı Milli Piyango Teşkiline Dair Kanunun İki Maddesi ile 25 Ekim 1984 Tarih ve 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4577	Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun İle İdari Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
2001	4697	Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	4705	Yurt Dışına Çıktılardan Harç Alınması ve 4481 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4706	Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4710	Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	4731	17/8/1999 ve 12/11/1999 Tarihlerinde Meydana Gelen Depremlerden Zarar Görenlerin Vergi Borçları ve Vergi Cezalarının Terkini İle Vergi Usul Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, Harçlar Kanunu ve Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
2002	4736	Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmetler Tarifeleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4743	Mali Sektöre Olan Borçların Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4747	İstihdamın Teşviki Amacıyla Ücret Dışı Yüklerden Bazıların Ödenmesinin Ertenmesi İle Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ve 631 Sayılı Kanunun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	4751	Vergi Usul Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
	4756	Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, Basın Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	4760	Özel Tüketim Vergisi Kanunu
	4761	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
2003	4783	Gelir Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, 4306 Sayılı Kanun, 4481 Sayılı Kanun ve 4562 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4786	Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda ve Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	4842	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4849	4811 Sayılı Vergi Barışı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4864	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4884	Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, İŞ Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4916	Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	4928	Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
	4962	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Vakıflara Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanun
	4969	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
	5024	Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
	5018	Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
	5035	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kaynak : Gelirler Genel Müdürlüğü

Yirminci uzatma yılı

KVK 28

5035 sayılı Kanunla süresi bir yıl daha uzatılan Kurumlar Vergisi Kanunu 28'inci maddesi yirminci uzatma yılına girmiş oldu. İştirak hisseleri veya gayrimenkullerin satışından elde edilen kazançların sermayeye ilave edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmesi 1984 ve 1985 yılları için getirilmişti.

5035 sayılı Kanunla Kurumlar Vergisi Kanunu'nun geçici 28'inci maddesi bir yıl süreyle tekrar uzatıldı.

İştirak hisseleri veya gayrimenkullerin satışından elde edilen kazançların sermayeye ilave edilmesi şartıyla kurumlar vergisinden istisna edilmesi, Kurumlar Vergisi Kanunu'na 2970 sayılı Kanun'la eklenen Geçici 10. madde hükmüyle 1984 ve 1985 yılları için getirilmiş, 3239 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen madde hükmünde istisna süresinin 1986, 1987 ve

1988 yıllarında da uygulanması imkanı sağlamıştır

Anılan maddenin birinci fıkrası 3332 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle 1.1.1987 tarihinden geçerli olmak üzere değiştirilmek ve maddeye bir fıkra eklenmek suretiyle 1989 yılı sonuna kadar işlerlik kazandırılmıştı.

Söz konusu istisna hükmünün 1989 yılında sona ermesi üzerine, 3595 sayılı 1990 Mali Bütçe Kanunu ile istisnanın uygulama süresine 1990 yılı dahil edilmiş, ancak Anayasa Mahkemesi'nin 5.9.1990 tarihinde bu hükmü iptal etmesiyle ortaya çıkan ya-

sal boşluk 3689 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle eklenen Geçici 18. madde hükmüyle giderilmiş ve istisna hükmünün 1990, 1991 ve 1992 yıllarında da uygulanması sağlanmıştır

Belirtilen istisna hükmü, 3824 sayılı Kanun'la Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8. maddesine 18. bent hükmü olarak eklenmek suretiyle 1.1.1993 tarihinden itibaren sürekli hale getirilmiş, ancak söz konusu düzenleme 3946 sayılı Kanunla 1.1.1994 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan bu düzenleme hükmünün 1.1.1994 tarihinden

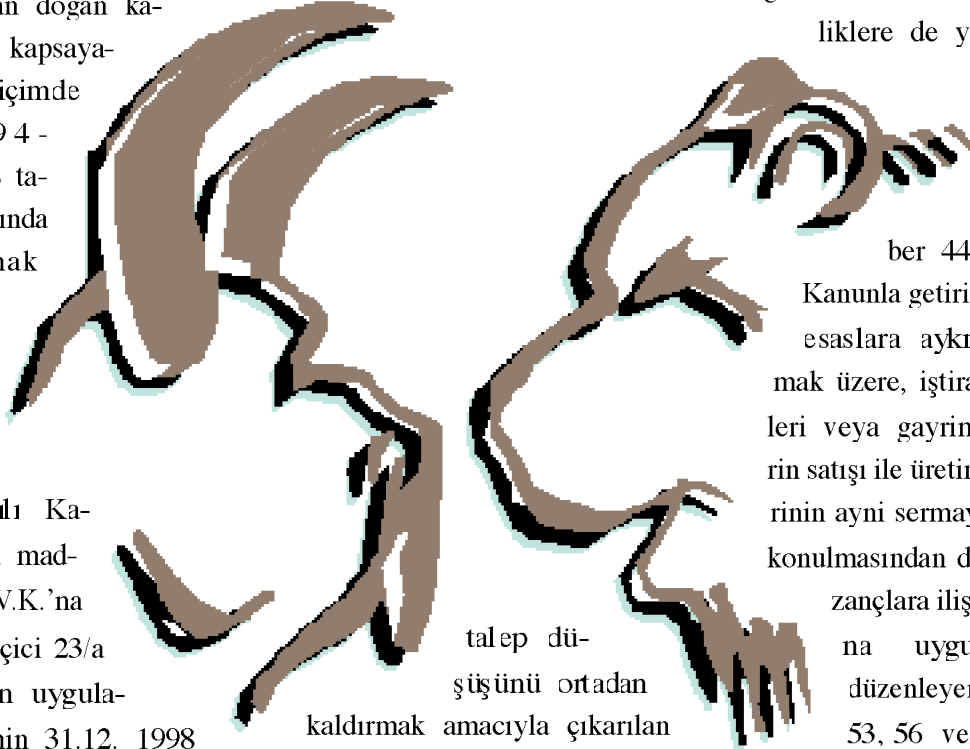
önce yapılan satışlar için uygulanması ise K.V.K.'nun Geçici 21/d maddesi uyarınca 1994 ve 1995 yıllarında devam etmiştir.

Diğer taraftan söz konusu istisna hükmü 4108 sayılı Kanunla K.V.K.'na eklenen Geçici 23/a madde hükmüyle üretim tesislerinin aynı sermaye olarak konulmasından doğan kazançları da kapsayacak biçimde 1.1.1994 - 31.12.1998 tarihleri arasında uygulanmak üzere yeniden düzenlenmiştir.

4108 sayılı Kanun'un 32. maddesiyle K.V.K.'na eklenen geçici 23/a maddesinin uygulanma süresinin 31.12. 1998 tarihinde bitmesi üzerine, genel ekonomik krizin etkisi ile piyasadadan gelen yoğun talepler doğrultusunda, anılan maddenin uygulama süresi kısmen (bazı hükümleri kapsamayacak şekilde) 4387 sayılı Geçici Bütçe Kanunu'nun 5/d maddesi ile 31.12.1999 tarihine kadar uzatılmıştır 4387 sayılı Geçici Bütçe Kanunu'nun 5/d maddesindeki süre uzatımına ilişkin hük-

müne 4393 sayılı 1999 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nda aynen yer verilmiştir.

En nihayetinde 4369 sayılı Kanun'un gerek uygulamada ortaya çıkardığı sorunları gidermek gerekse genel ekonomik krizle birlikte mal ve hizmetler sektöründe ortaya çıkan

talep düşüşünü ortadan kaldırmak amacıyla çıkarılan ve bazı vergi kanunlarında değişiklikler yapan 11.08.1999 tarih ve 4444 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 28/a madde hükmü ile istisna uygulamasına, genel esasları aynen korunmak üzere, 1.1.1999 - 31.12.2002 tarihleri arasında devam edilmesi kararlaştırılmıştır

4444 sayılı Kanun ile Kurumlar

Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 28/a madde hükmünde bu hükümden önce uygulanan geçici 23/a maddesinde öngörülen genel esaslar korunmakla birlikte gerek 4369 sayılı Kanun'un vergi sistemine getirdiği yeniliklere paralel olmak üzere gerekse Yasa Koyucunun iradesi doğrultusunda bazı değişikliklere de yer verilmiştir.

Bununla beraber 4444 sayılı Kanunla getirilen yasal esaslara aykırı olmamak üzere, iştirak hisseleri veya gayrimenkullerin satışı ile üretim tesislerinin aynı sermaye olarak konulmasından doğan kazançlara ilişkin istisna uygulamasını düzenleyen 51, 52, 53, 56 ve 57 Seri Numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliğlerinin ilgili bölümleri uygulanmaya devam edildi.

Öte yandan 27.01.2000 tarih ve 4503 sayılı Kanun'un 9. maddesi ile de K.V.K.'nun Geçici 28. maddesinde bazı değişiklikler yapılmış, anılan maddenin uygulamasına yönelik bazı hususlara, yapılan yasal değişiklik ile açıklık getirilmiştir

Beyanname süreleri değişiyor

Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve TBMM’nce kabul edilen 5035 sayılı Kanunlabeyanname verme dönemleri öne çekildi. 2003 yılı Nisan ayında 4842 sayılı kanunla kabul edilen ve beyanname verme sürelerini öne çeken düzenleme daha uygulamaya girmeden ortadan kalkacak. Özellikle KDV beyanlarının öne çekilmesinin büyük sıkıntı yaratması bekleniyor.

Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nce kabul edilen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı’nın beyanname sürelerini öne çekmesi uygulamada sıkıntı yaratacak.

Özellikle KDV beyan süresinin 5 gün geriye çekilmesi, beyanname hazırlanmasında ve doğru bilgileri yansıtmasında sıkıntı yaşanmasına sebep olabilecek 2003 yılı Nisan ayında 4842 sayılı kanunla beyan sürelerine ilişkin düzenlemeler yapılmış ve 2004 yılı Ocak ayından itibaren uygulanması hükmüne bağlanmıştı. Bu düzenleme uygulamaya

girdiği takdirde 4842 sayılı kanunun bazı maddeleri uygulamaya girmeden ortadan kalkmış olacak.

Kanun tasarısı ile beyan ödeme ve sürelerine ilişkin yapılan değişiklikler şöyle;

Fatura düzenleme süresi 10 günden 7 güne düşürülüyor. Bu sürede düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş gibi işlem görecektir.

KDV Beyannamesi

Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanların Katma Değer Vergisi beyanmelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın 25’inci günü akşamına kadar ilgili vergi

dairelerine vermekteydiler yeni düzenleme bu süreyi yirminci gününe çekiyor. İşi bırakan mükelleflerde KDV beyannamesini işin bırakıldığı tarihi izleyen ayın 20’nci günü akşamına kadar verecekler.

Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait katma değer vergilerini beyanname verdikleri ayın 26’ncı günü akşamına kadar ödeyecekler.

Gelir Vergisi Beyannamesi

Daha önce Mart ayı içerisinde verilmekte olan gelir vergisi beyanname verme süresi yeni düzenleme ile Mart ayının onbe-

şinci günü akşamına kadar verilecek. Basit usul mükellefleri de Şubat ayının sonuna kadar vermekle yükümlü oldukları beyannameleri yeni düzenlemeye göre Şubat ayının onbeşinci günü akşamına kadar verecekler.

Muhtasar Beyanname

Ertesi ayın yirmi üçüncü günü akşamına kadar verilmesi gereken muhtasar beyanname verme süresi ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar verilecek. Daha önce yirminci günü akşamı olan bu düzenleme 2003 yılı Nisan ayında kabul edilen 4842 sayılı kanunla 2004 yılı Ocak ayından itibaren uygulanmak üzere yirmi üçüncü gününe çıkarılmıştı.

4842 sayılı kanunla yapılan düzenleme uygulama şansı bile bulamadan tekrar değiştirilmiş olacak. Yanlarında çalıştırdıkları işçi sayısı 10 ve daha az olanlar muhtasar beyannamelerini Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirminci günü akşamına kadar verecekler. Beyanname verilen ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar bu vergiler yatırılacak.

Geçici Vergi

Yeni düzenleme ile geçici verginin beyan süresi üç aylık dönem izleyen ikinci ayın onuncu, ödeme süresi ise onyedinci günü akşamı olacak.

Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi beyannamesi, hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın onbeşinci günü akşamına verilecek. Kurumlar vergisi Kanununun 24'üncü maddesine göre dar mükellef kurumlara yapılan ödemeler üzerinden stopaj yoluyla alınan kurumlar vergisi, stopaj yapanlar tarafından ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar ödenecek.

4842 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile kurumlar vergisinin tek taksitte ve beyannamenin verildiği ayda ödenmesi esasını getirmişti, yeni düzenleme ile ödeme beyannamenin verileceği ayın sonuna kadar yapılacak.

OCED; Türkiye ekonomisi iyi yolda

Uluslararası Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından Kasım ayında yayınlanan "Ekonomik Görünüm" Raporunda, küresel ekonominin yavaş olmakla beraber giderek güçlenen bir ekonomik büyüme eğilimi içersinde olduğu ifade edilirken, taşıdığı bazı kırılmalıklara rağmen Türkiye ekonomisinde gerçekleştirilmiş olan mali istikrar önlemlerinin, düşen faiz hadlerinin ve pekişmekte olan güven duygusunun GSYİH büyümesini güçlü bir çizgi üzerinde tutacağı görüşü dile getiriliyor. Ülkemizde, 2003 yılında yüzde 5 oranında büyümesi beklenen Gayri-safi Yurtiçi Hasıla büyümesinin stok yenilemede yapılacak ayarlamalar sonucu 2004 yılında bir parça gerileyebileceği, buna karşılık beklentilerdeki olumlu görünümün sürdürülmesi halinde 2005 yılında tekrar güçleneceği öngörüsünde bulunuluyor.

OECD'nin 74 No:lu "Ekonomik Görünüm" - Economic Outlook - Raporunun Türkiye Bölümü aşağıda ana başlıklar itibariyle özetlenmektedir.

Ekonomi güçlü bir şekilde büyüyor

2003 yılının ilk yarısında güçlü bir büyüme ortaya koyan GSYİH'nın yılın tümü itibariyle yüzde 5 oranında bir büyüme göstermesi beklenmektedir.

Ekonomik büyümeyi destekleyen başlıca unsurlar özel yatırım ve tüketim harcamaları olurken, ithalatın hızlı bir genişleme göstermiş olması nedeniyle net ihracatın büyümeye olan katkısı negatif olmuştur. Irak harbinin ardından turizm sektörü hızlı bir toparlanma gösterirken, başlıca ihracat piyasalarını oluşturan Avrupa ekonomilerindeki zayıf büyümeye rağmen, ihraç ürünlerinin

çeşitlerinin arttırılmasında ve yeni pazarlara açılmada gösterilen başarı sonucu ihracat hacminde ve gelirlerinde gerçekleştirilen büyüme, sınıai yatırımların ve stok artışlarının yüksek düzeylerde seyretmesini sağlıyor.

Raporda sanayi kesiminde gerçekleştirilen hızlı verimlilik artışları ve kamu sektöründe yapılan işgücüne yönelik yeniden yapılandırmalar sonucu yeni iş-

tihtam olanaklarındaki artışın pek hızlı olmadığı ve yılın ortaları itibariyle tarım dışı sektörler genelinde işsizlik haddinin yüzde 13'e dayandığı belirtilmektedir. Raporda reel ücretlerde gerileme meydana geldiği belirtilirken, değer kazanan Türk Lirasının da desteğiyle enflasyondaki gerilemenin sürdürüğü ifade edilmektedir.

İstikrar programına uyum, beklentileri olumlu şekilde etkiledi. Hükümetin ekonomik istikrar programının özenle sürdürüleceğine (yılın başlarında bu konuda hernekadar bazı tereddütler doğmuşsa da) ve 2003 yılı için öngörülen GSYİH'nın yüzde 6.5'i oranındaki faiz dışı fazlanın tutturulacağına yönelik tahhütlerini vurgulaması, ayrıca

IMF ile yapılan 'beşinci gözdengeçirme görüşmeleri'nin başarıyla tamamlanması ve önümüzdeki iki yıllık döneme ilişkin stand-by geri ödemelerinin ertelenerek yeniden yapılandırılması, ekonomik beklentilerdeki olumlu gelişmeyi daha da güçlendirmiştir. 2004 yılı Bütçe tasarısı faiz dışı fazlanın 2003 yılı seviyesinde tutturul-

Talep, Üretim ve Fiyatlar						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	(Cari Fiyatlar Trilyon TL.)	(1987 yılı fiyatları bazında yıllık % değişme)				
Ozel Tüketim	89 098	-9.2	2.0	4.7	4.4	4.3
Kamu Kesimi Tüketimi	17 539	-8.5	5.4	-1.9	1.0	1.1
Gayrisafi Sabit Sermaye Yatırımı	27 848	-31.5	-0.8	9.8	14.0	18.0
Nihai Yurtiçi Talep	134 485	-15.1	1.7	5.2	6.2	7.2
Stok Değişimi(a)	2 685	-4.0	7.0	1.4	-0.2	-1.0
Toplam Yurtiçi Talep	137 170	-18.5	9.2	6.4	5.6	5.8
Mal ve Hizmet İhracatı	29 959	7.4	11.0	11.2	10.9	11.2
Mal ve Hizmet İthalatı	39 285	-24.8	15.7	16.6	13.3	12.6
Net İhracat(a)	-9 326	12.4	-0.9	-1.3	-0.6	-0.3
İstatistiki Fark(a)	-3 261	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1
GSYİH (Piyasa Fiyatlarında)	124 583	-7.5	7.8	5.0	4.9	5.4
GSYİH Deflatörü		54.8	43.5	24.5	14.3	11.2
Tüketici Fiyat Endeksi		54.4	45.0	24.5	15.9	10.2
Ozel Tüketim Deflatörü		58.8	40.4	26.5	16.9	11.3
İşsizlik Haddi		8.5	10.3	10.2	9.9	9.6
Cari Hesap Dengesi (GSYİH'nın %'si)		2.5	-0.8	-3.2	-3.4	-3.3
(a) GSYİH değişikliğine katkı						

masını öngörüyor ve hükümet, tarımsal kesim mali destekleri, kamu sektörü ücretleri ve vergi muafiyetleri yükleri için yapılacak harcamaların bu hedefte bir sapmaya neden olmayacağı konusunda taahhütte bulunuyor.

OECD Raporunun Türkiye bölümünde belli başlı makroekonomik değişkenlerle ilgili olarak verilen 2001-02 yılları fiili gerçekleşme ve 2003-05 yılları gerçekleşme tahmini değerleri tablo halinde sunulmakta.

Diğer taraftan Türkiye'nin ihraç etmiş olduğu Eurobondlar üzerindeki risk primi 500 baz puanlık, tarihindeki en düşük düzeyinde seyretmekte olup, Ekim 2003 ayı itibariyle Hazine Bonoları üzerindeki nominal faiz yüzde 30'a gerilemiştir (gelecekte öngörülen enflasyona göre reel yüzde 20)

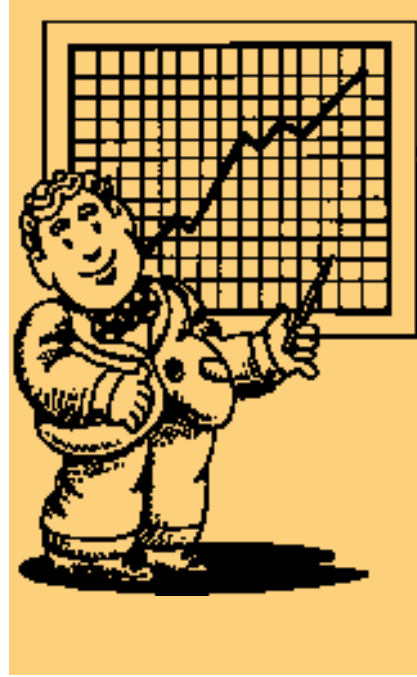
Para politikasındaki rahatlama daha dengeli bir politika demetinin uygulanmasına yol açmıştır

Yıllık bazda enflasyon Ekim ayında bir önceki yıla ilişkin düzeyi olan yüzde 33'ten yüzde 21'e gerilemiştir. Beklenen enflasyon düzeyinde süregelen düşmeler paralelinde Merkez Bankası gecelik borç verme faizlerini birkaç kez düşürmüş ve Ekim ayı itibariyle yüzde 26'ya çekmiştir. Yılın ikinci yarısında

TL'nin belirgin şekilde değer kazanmasına rağmen para piyasası koşullarında rahatlama gözlemlenmektedir.

Yapısal reformların sürdürülmesinde gösterilecek kararlılık ekonomideki yukarı gidişi güçlendirecektir

OECD Raporunda, IMF ile yapılan stand-by düzenlemesi çerçevesinde gerçekleştirilen yapısal reformlara sıkı bir şekilde

bağlı kalınmasının ve AB üyeliği ile ilgili olarak yapılmakta olan uyum çalışmalarının, yakalanmış olan büyüme eğiliminin gelecek dönemde idame ettirilmesine destek vereceği belirtilmektedir. Yeniden yapılandırılmış olan bankacılık faaliyetleri gözetiminin kredi tahsislerini genişletmeye başlamış

olduğu belirtilen Rapor; sosyal güvenlik reformunun bu alandaki harcamaları kontrol altında tutacağını, daha yeknesak ve basit hale getirilmiş vergi muafiyetlerinin ve bütçe hazırlanmasında yeni uygulamaya konulmuş olan sistemin kamu harcamalarında etkinliği arttıracığı görüşünü dile getirmektedir. Planlanan özelleştirme programının gerçekleştirilmesinin kamu kesiminde verimliliği arttıracak olduğu vurgulanan Raporunda, şeffaf biçimde ve uygun koşullarla yapılacak özelleştirmelerin, bu alanda çıkarılan yeni bir yasayla özendirilen doğrudan yabancı yatırım akışını hızlandıracağı belirtilmektedir.

OECD'nin Türkiye Raporu, ekonomik alanda ortaya konulan bu öngörülerin ancak hali hazırda uygulanmakta olan politikalara sıkı sıkıya bağlı kalınması halinde gerçekleştirilebileceği hususuna dikkat çekerken, özellikle baharda yapılacak seçimler nedeniyle bu politikalarda meydana gelebilecek bir gevşemenin, ekonomiyi; beklentilerin olumsuz yönde etkilediği, faiz hadlerinin yükseldiği, büyümenin yavaşladığı, mali istikrarın ve borçların geri ödenme durumunun zayıfladığı başka bir gelişme çizgisine çekebileceği uyarısında bulunmaktadır.

Krizler firmaları ihracatçı yaptı

Mali piyasalarda yaşanan krizlerin sanayicileri ihracata yönelttiği saptandı. İç talebin sınırlı kalmasından dolayı firmalar dış pazarlara yönelerek ihracatlarını artırdılar. Krizden hızlı çıkılmasında bu gelişme önemli bir etken oldu.

Merkez Bankası'nın 2000-2002 dönemi sektörel bilanço çalışması, 2000 ve 2001 yıllarında yaşanan krizlerin firmaları önemli oranda etkilediklerini ve iç talep yetersizliğinden dolayı firmaların dış pazarlara yöneldiğini saptadı.

2000 ve 2002 yıllarındaki toplulaştırılmış mali tablolarından elde edilen verilerden şu sonuçlara ulaşıldı;

2000 yılının Kasım ve 2001 yılının Şubat aylarında mali piyasalarda yaşanan krizler sonucunda, ekonomideki belirsizlikler artmış, faiz oranları hızla yükselmiş, özel kesime aktarılan kredi hacmi reel olarak daralmış ve döviz kurlarının dalgalanmaya

birakılmasıyla birlikte, Türk Lirası önemli oranda değer kaybetmiştir. Ekonomide meydana gelen bu olumsuz gelişmeler sonucunda iç talebin önemli oranda daralması, imalat sanayii, toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektörleri katma değerlerinin önemli oranda gerilemesine neden olmuştur. Ancak, bu yılda Türk Lirası'nın reel olarak değer kaybetmesi, aynı zamanda turizm sektöründe rekabet gücünü artırarak, sektörün önemli oranda büyümesine katkıda bulunmuştur.

Mali piyasalarda yaşanan krizler sonrasında uygulanan para ve maliye politikaları sonucunda, ekonomide istikrarın yeniden sağlandığı ve iç talebin canlan-

masına ilişkin iyimser beklentilerin arttığı 2002 yılında, faiz oranlarının düşmesi ve Türk Lirası'nın reel olarak değer kazanmasıyla birlikte, özel firmaların, bir önceki yılda tükenen mamül mal stoklarını yenilemek amacıyla üretimlerini artırmaları ve hammadde stoklarını yenilemek üzere ara mali ithalatlarını hızlandırmaları, imalat sanayii ile toptan ve perakende ticaret sektörlerinin önemli oranda büyümesine katkıda bulunmuştur. İç talep artışının sınırlı kaldığı bu yılda, söz konusu sektörlerdeki katma değer artışında, özel firmaların dış pazarlara yönelerek ihracatlarını artırmaları da önemli rol oynamıştır. Aynı yılda, turizm gelirlerinde meydana

gelen artışın sınırlı olması, turizm sektörünün yarattığı katma değer artışının çok düşük düzeylerde kalmasına neden olurken, 1999 yılındaki depremden bu yana, daralma sürecinden bir türlü çıkamamış olan inşaat sektörü, özel sektör inşaat yatırımlarının gerilediği 2002 yılında da daralmaya devam etmiştir.

Ekonomide meydana

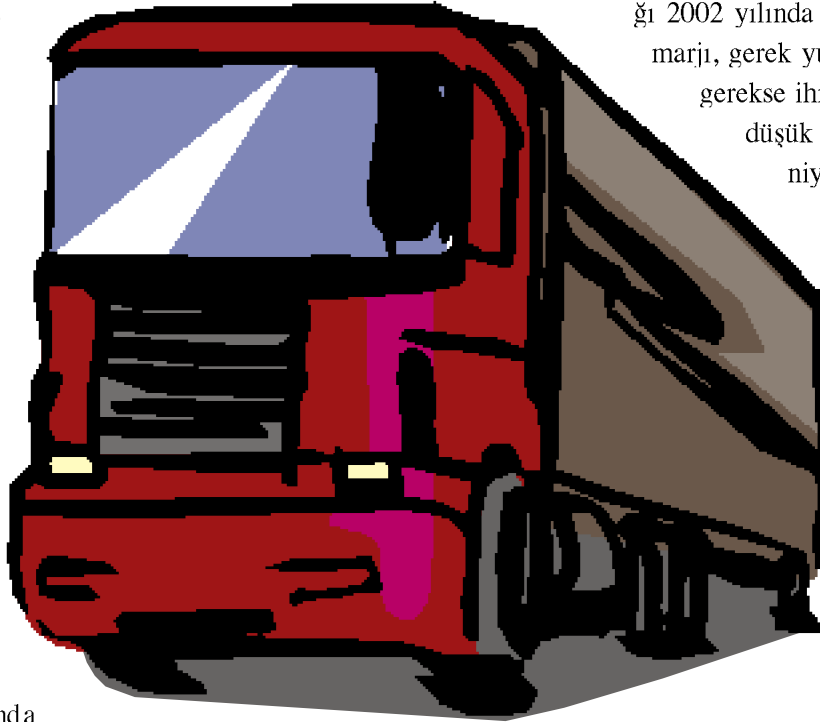
gelen bu gelişmeler doğrultusunda, 2001 yılında, imalat sanayii, toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektörlerinde değerlendirmeye alınan firmaların net satışları sabit fiyatlarla azalırken, turizm sektöründe net satışlar önemli oranda

artmıştır. 2002 yılında ise net satışlar, imalat sanayiinde çok sınırlı olmakla birlikte, söz konusu tüm sektörlerde sabit fiyatlarla artış göstermiştir.

İç talebin önemli oranda daraldığı 2001 yılında, Türk Lirası'nın önemli oranda değer kaybetmesiyle birlikte, ihraç ürünlerimizin görece fiyatlarının ucuzlaşmasının uluslararası piyasalarda yarattığı rekabet gücü, ihracat yapan firmalarımızın dış pazarlara yönel-

melerini sağlamış ve dolayısıyla, gerek imalat sanayiinde, gerekse toptan ve perakende ticaret sektöründe net satışlar içinde yurt dışı satışların payı önemli oranda artmıştır.

İç talepteki artışın sınırlı kaldığı 2002 yılında ise, Türk Lirası'nın reel olarak değer kazanmasına rağmen, ihracat yapan firmaların

ihraç fiyatlarını düşük tutmak suretiyle dış pazarlara ağırlık vermeleri, gerek imalat sanayiinde, gerekse, toptan ve perakende ticaret sektörlerinde net satışlar içinde yurt dışı satışların payının bir önceki yılda olduğu gibi yüksek bir seviyede kalmasını sağlamıştır. Ancak, bu yılda, yurt içi satışların da canlanmaya başlaması, her iki sektörde de net satışlar içinde yurt dışı satışların payının az da

olsa gerilemesine neden olmuştur.

Faaliyet kar marjı 2001 yılında, turizm sektöründe talebin canlı olmasına bağlı olarak önemli oranda artarken, imalat sanayiinde de artış göstermiş, toptan ve perakende ticaret sektöründe bir önceki yıldaki seviyesini korurken, inşaat sektöründe gerilemiştir. İç talep artışının sınırlı kaldığı 2002 yılında ise, faaliyet kar marjı, gerek yurt içi fiyatların, gerekse ihracat fiyatlarının

düşük tutulması nedeniyle, imalat, sanayii, toptan ve perakende ticaret sektörü ile turizm sektörlerinde gerilerken, inşaat sektöründe, maliyetlerde sağlanan tasarruflara bağlı olarak artış göstermiştir.

olarak artış göstermiştir.

Hesap dönemlerini karşı kapatan firmaların oranı, 2001 yılında turizm sektöründe önemli olmakla beraber, incelenen tüm sektörlerde azalırken, 2002 yılında, başta imalat sanayii ile toptan ve perakende ticaret sektörleri olmak üzere tüm sektörlerde artmıştır.

2001 yılında, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde faaliyet

gösteren firmaların kar ve zarar toplamları sonucunda net zarar oluşurken, 2002 yılında turizm sektörü haricindeki diğer sektörlerde net kar oluşmuştur.

2001 yılında, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde faaliyet gösteren firmaların kar ve zarar toplamları sonucunda net zarar oluşmasındaki en önemli etken, finansman giderlerindeki yüksek artış olmuş ve finansman giderlerinin net satışlar içindeki payı tüm sektörlerde önemli oranda yükselmiştir. Mali piyasalarda istikrarın yeniden sağlandığı ve faiz oranlarının gerilediği 2002 yılında ise, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde finansman yükünün azalması, finansman giderlerinin net satışlar içindeki payının tekrar önemli oranda gerilemesini sağlayarak, söz konusu sektörlerde karlılıkların artmasında önemli rol oynamıştır.

Böylece, gerek imalat sanayii, gerekse toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren firmalar, 2002 yılında faiz ve vergi öncesi karlarıyla, faiz giderlerini tekrar karşılayabilir hale gelmişlerdir. 2000 yılında faiz ve vergi öncesi karlarıyla faiz giderlerini karşılamayan, 2001 yılında ise faizleri karşılama gücü daha da zayıflayan turizm sektöründe faaliyet gösteren firmalar ise, 2002 yılında faiz ve vergi öncesi karlarıyla faiz giderlerini ancak karşılayabilir duruma gelmişlerdir.

Türk Lirası'nın önemli oranda

değer kaybettiği 2001 yılında, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde katılımcı firmaların büyük bir bölümünün hesap dönemlerini yüksek oranda zararlar kapatmalarında, finansman giderlerindeki yüksek artışın yanı sıra, kambiyo zararlarındaki artış da etkili olmuştur. Kambiyo ve finansman giderlerindeki artış nedeniyle meydana gelen finansman açığının bir bölümü, döviz alacağı olan firmaların kambiyo karları ile yüksek faiz ortamından yararlanarak, ellerindeki fonların bir kısmını bankalarda ve menkul kıymetlerde değerlendiren firmaların faiz gelirlerindeki artışla kapatılmaya çalışılmıştır. Faiz oranlarının düştüğü ve döviz kurlarının istikrara kavuştuğu 2002 yılında ise, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde gerek faiz gelirlerinin, gerekse kambiyo karları ve kambiyo zararlarının net satışlar içindeki payı gerilemiştir.

2001 yılında, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde özellikle finansman giderlerindeki yüksek artışa bağlı olarak katılımcı firmaların büyük bir bölümünün hesap dönemlerini yüksek oranda zararlar kapatmaları, değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde öz kaynakların azalmasına ve borçlanma gereksiniminin artmasına neden olmuştur. Böylece, tüm sektörlerde toplam kaynaklar içinde öz kaynakların payı azalmış ve öz kaynakların yabancı kaynaklara oranı önemli oranda gerilemiştir. 2002 yılında

ise, tüm sektörlerde faaliyet gösteren firmaların karlılıklarını arttırmaları, öz kaynaklarının yeniden güçlenmesini sağlarken, toplam kaynaklar içinde öz kaynakların payı yükselmiş, öz kaynakların yabancı kaynaklara oranı önemli oranda artış göstermiştir.

2001 yılında ekonomideki belirsizliklerin artması, faiz oranlarının yükselmesi ve özel sektöre açılan kredilerin önemli oranda daralması gerek imalat sanayii içinde, gerekse inşaat sektöründe yatırımların ertelenmesine neden olmuş ve söz konusu sektörlerde brüt maddi duran varlıklar sabit fiyatlarla azalmıştır. Aynı yılda, hipermarketlerin ağırlıklı olduğu perakende ticaret sektöründe yüksek oranda yatırım yapılmasına bağlı olarak toptan ve perakende ticaret sektörü ile yüksek oranda büyüyen turizm sektöründe ise, brüt maddi duran varlıklar sabit fiyatlarla az da olsa artış göstermiştir. Mali piyasalarda istikrarın sağlandığı, faiz oranlarının gerilediği, iç talebin canlanmasına ilişkin iyimser beklentilerin arttığı 2002 yılında ise değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde brüt maddi duran varlıklar sabit fiyatlarla artmıştır.

Toplam varlıklar ise 2001 yılında, imalat sanayii ile toptan ve perakende ticaret sektörlerinde sabit fiyatlarla azalırken, inşaat ve turizm sektörlerinde artmış, 2002 yılında ise değerlendirmeye alınan tüm sektörlerde artış göstermiştir

Cari açık 7.2 milyar dolar

2003 yılında cari işlemler dengesinin 7.2 milyar dolar açık vermesi bekleniyor. Geçtiğimiz yıl Ocak-Ekim döneminde cari işlemler dengesi 18 milyon dolar fazla vermişti. 2003 yılında bu rakam 4 milyar 103 milyon dolara yükseldi.

2003 yılı içerisinde sadece Ağustos ve Eylül aylarında fazla veren cari işlemler dengesi, Ekim ayında 119 milyon dolarlık açık verdi. Ocak-Ekim dönemi için bakıldığında ise bir önceki yıl 18 milyon dolar fazla veren cari işlemler dengesinin, 2003 yılının aynı döneminde 4.103 milyon dolar açık verdiği görüldü.

Dış Ticaret; bir önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, 2003 Ocak-Ekim döneminde dış ticaret açığı yüzde 75,6 oranında artarak 10.839 milyon dolar oldu. Bu gelişme;

-İhracat (FOB) gelirlerinin yüzde 31,1 artarak 38.317 milyon dolar olarak gerçekleşmesine rağmen,

-bavul ticaretinin yüzde 3,9 azalarak 3.224 milyon dolara düşmesi ve

-altın dahil ithalat (CIF) harcamalarının yüzde 34,8 oranında artarak 55.571 milyon dolara ulaşması nedeniyle gerçekleşti.

Hizmetler dengesi; hizmetler dengesi; içerisinde en önemli kalem olan turizm gelirlerindeki artışın

etkisiyle Ocak-Ekim 2003 döneminde geçen seneki aynı döneme göre yüzde 17,9 artarak 8.219 milyon dolar tutarında fazla verdi. Turizmle ilgili anketler henüz sonuçlanmadığından Ekim ayı verileri için tahmin kullanılmış olup buna göre bu dönemde net turizm gelirlerinin, bir önceki yıla göre yüzde 13,3 oranında artarak 6.919 milyon dolar olarak gerçekleşeceği beklenmekte. Hizmetler başlığının diğer önemli bir kalemi olan taşımacılık gelirleri incelendiğinde ise dış ticaret hacminin artışı paralelinde gelirlerin 2002 yılının aynı dönemine göre yüzde 19 oranında artmasına rağmen giderlerin yüzde 30,2 oranında artması sonucu net taşımacılık gelirin 2003 yılı Ocak-Ekim döneminde yüzde 5,8 oranında azalarak 652 milyon dolar olduğu görüldü.

Yatırım Geliri; 2002 Ocak-Ekim döneminde 3.561 milyon dolar, 2003 yılı Ocak-Ekim döneminde ise 4.467 milyon dolar çıkışla sonuçlanan yatırım geliri dengesinin altında yer alan doğrudan yatırım gelirleri, portföy yatırım gelirleri

ve faizden oluşan diğer yatırım gelirlerindeki net çıkışlar, 2003 yılı Ocak-Ekim döneminde sırasıyla 201, 1.060 ve 3.206 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Ocak-Ekim 2003 döneminde, diğer yatırım gelirleri altında yer alan uzun vadeli kredilere ilişkin faiz giderleri, 2002 yılının aynı dönemine göre yüzde 6,9 oranında artarak 3.471 milyon dolar olarak gerçekleşti. Genel hükümetin uzun vadeli kredilerine ilişkin faiz ödemelerinin yanısıra Merkez Bankası nezdindeki döviz tevdiat hesaplarına yapılan faiz ödemeleri de faiz giderleri içinde önemli yer tutmakta.

Cari Transferler; bir önceki yılın Ocak-Ekim dönemiyle karşılaştırıldığında 2003 yılının aynı döneminde yüzde 7,4'lük artış gösteren cari transferler 2.984 milyon dolar olarak gerçekleşirken, bu kalemin içerisinde en büyük paya sahip işçi gelirleri, 1.929 milyon dolar oldu. Diğer bir kalem olan bedelsiz ithalattan kaynaklanan girişler de aynı dönemde yüzde 6,8'lik azalışla 807 milyon dolar oldu.

Muhasebe Standartları birleşme yolunda hız kazandı

18 Eylül 2002 tarihinde ABD'nde Norwalk, Connecticut'ta Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) ile Uluslar arası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) yetkilileri arasında yapılmış olan görüşmeler sonucu, taraflar, olanaklı en erken tarihte mevcut finansal muhasebe standartlarını tamamıyla uyumlu hale getirmek ve bunun ardından bu uyumun devamlılığını sağlamak amacıyla çalışma programlarını koordine etmek üzere, Ekim 2002 ayında anlaşmaya varmışlardı. Bu anlaşmanın hayata geçirilmesi alanındaki çalışmalar hızlanarak sürüyor.

Atlantik'in iki yakası arasında ulaşılması öngörülen bu uyumla ilgili sözkonusu çalışmaların temel amacını, yatırımcılarda kavram karmaşasına yol açan ve sermayenin serbest dolaşımı alanında engel oluşturan muhasebe standartları farklılıklarının giderilmesini sağlayacak şekilde, her iki tarafın da kendi muhasebe standartlarının kalitesini yükseltmesi oluşturuyor. ABD'nin muhasebe standartlarını belirleyici kurumu olan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB), bu ülkenin Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları (GAAP) ile Uluslar arası Finansal Raporlama Standartları (IFRSs) arasın-

daki farklılıkların giderilmesi amacıyla 15 Aralık tarihinde dört adet "görüşe açık" Standart Taslağı yayınlamış bulunuyor. Yayınlanmış olan taslaklar, *muhasebe politikaları, hisse başına düşen gelirler, nakit dışı varlıkların değişimi ve envanter yönetimi* alanlarındaki muhasebe uygulamalarıyla ilgili bulunuyor. *Cari ve cari olmayan borçların sınıflandırılmasına* ilişkin bir beşinci "görüşe açık" standart taslağının ise Ocak 2004 ayında yayınlanması bekleniliyor.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ise, *Cari olmayan Varlıklar ve Sona Eren Faaliyetlerin Sunumu* ko-

nusunda yayınlamış olduğu "görüşe açık" standart taslaklarında, uluslar arası düzeydeki uygulamaları (şimdi IAS 35 olarak *Sona Eren Faaliyetler Standardı* olarak belirlenmiştir) ABD'ndeki genel kabul görmüş standartlarla uyumlu duruma getirmek amacıyla bazı öneriler ortaya koymuştur.

IASB ve FASB şu anda *araştırma ve geliştirme, gelir vergileri ve dönem içi raporlama* alanındaki mevcut bazı farklılıkların azaltılması üzerindeki çalışmalarını sürdürmektedirler. Buna ek olarak her iki kurul, *işletme birlikleri, hisseye dayalı ödemeler ve gelirlerin kabulü* ile ilgili alanlarda ben-

zer görüşlere ulaşmak amacıyla işbirliği içinde çalışmaktadırlar.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu, selef örgütü olan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesinden devir almış olduğu standartlardan onbeşinin iyileştirilmesi yolunda almış olduğu karar çerçevesinde yürütmekte olduğu çalışmalar kapsamında, 17 Aralık tarihinde *Finansal Araçlarla* ilgili iki standardı, gözden geçirilerek revize edilmiş olarak yayınlamıştır. Bunlardan IAS 32, *mali araçların açıklanması ve bunların borç veya varlık (kıymet) olarak sınıflandırılması* ile ilgilidir. Revize edilerek yayınlanmış olan diğer standart olan IAS 39 ise *tanıma, kabul etme (recognition), tanımama, kabul etmeme (derecognition), ölçümleme ve hedge muhasebesi* ile ilgili bulunmaktadır. Her iki standart da finansal araçların muhasebeleştirilmesi üzerinde geniş kapsamlı aydınlatmada bulunmaktadır. Bilindiği gibi türevler dahil finansal araçlar, riskin yönetilmesi alanında fayda sağlayan vasıtalar olarak kullanılabilirler ancak, Baring, Enron ve diğerleri gibi yakın geçmişte cereyan etmiş olaylarda karşılaşıldığı gibi, muhasebe skandalları doğrudan türevlerle ve diğer finansal araçlarla da ilgili olabilirler, diğer bir ifade

ile bu araçların kullanımı da önemli bir risk unsuru içermektedir. Bu standartlar, şirketlerden; bu tür olayları gizleme cihetine gitmeleri yerine, finansal araçlara olan duyarlılıklarını açıklamalarını ve onlarla ilgili olarak ortaya çıkabilecek etkileri, çoğu hallerde olay vuku bulur bulmaz, hesaba katmalarını istemektedir. Özellikle IAS 39 türev araçların, maliyet bedelleri üzerinden değil de, uygun olan değer veya piyasa değeri üzerinden rapor edilmelerini gerekli kılmaktadır.

Halen kullanılmakta olan uluslararası muhasebe standartlarının daha iyi duruma getirilmesi amacıyla yürütülmekte olan çalışmalar kapsamında Uluslararası Muhasebe standartları Kurulu (IASB) 17 aralık tarihinde de, 13 standardını gözden geçirilerek revize edilmiş biçimde yayınlamıştır. Bu standartlar şunlardır:

IAS 1 *Finansal Tabloların Sunumu*

IAS 2 *Stoklar*

IAS 8 *Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahmin ve Hatalarındaki Değişiklikler*

IAS 10 *Bilanço Tarihinden Sonra Vukubulan Olaylar*

IAS 16 *Mal, Tesis ve Teçhizat*

IAS 17 *Leasing işlemleri*

IAS 21 *Döviz Kurlarında Meydana Gelen Değişikliklerin Etkileri*

IAS 24 *İlgili Taraflara İlişkin Açıklamalar*

IAS 27 *Konsolide Edilmiş ve Ayrı Finansal Tablolar*

IAS 28 *Ortak Kuruluşlardaki Yatırımlar*

IAS 31 *Ortak Girişimlerdeki Çıkarlar*

IAS 33 *Hisse Başına Gelirler*

IAS 40 *Yatırım Malları*

Diğer taraftan *Fiyat Değişikliklerinin Etkilerini Yansıtan Bilgiler* standardı (IAS 15) ise Kurulca geri çekilmiş bulunmaktadır.

Yukarıda da değinildiği gibi IASB ve FASB kendileri tarafından yayınlanmış ve halen uygulamada olan muhasebe standartları arasında mevcut olan farklılıkları azaltmak üzere geçen yılın Ekim ayından buyana birlikte çalışmaktadırlar. Bu ortak çalışmanın temel amacı küresel düzeyde geçerli ve uygulamada olacak bir muhasebe standartları bütünü oluşturmaktır. Kurulların yetkilileri bu şekilde, sınır ötesi yatırımların büyük bir canlanma göstereceğini, uluslararası sermaye piyasalarında derinleşme sağlanacağını ve halen

para ve zaman israfına yol açacak şekilde değişik muhasebe sistemlerine göre rapor hazırlama mecburiyetinde olan çok uluslu şirketlerin yüklerinin azaltılacağını ifade etmektedirler.

Ancak muhasebe standartlarının uyumlaştırılması alanındaki bu çalışmalar konusunda iş adamları ve politikacılar bu uyumlaştırma işini hevesle yürüten standart belirleyiciler kadar hoşnut değillerdir.(1) Örneğin A.B.D.'nde şirketler, FASB'nin yayınlamış olduğu bu dört "görüşe açık" standart taslağından en az birisi konusunda sızlanmaktadır. Bu değişikliklerden birisi, firmalardan, muhasebe uygulamalarında bir değişiklik olması durumunda geçmiş yılların gelirlerini, tek bir ayarlama yapmalarına izin vermek yerine, yeniden beyan etmelerini istemektedir. Yöneticiler Enron'daki ve Worldcom'daki muhasebe skandalları sonrası, yatırımcıların, iyi niyetle yapılmış olsalar dahi, karların, sonradan değiştirilerek yeniden beyan edilmesi konusunda çok hassas davrandıklarını söylemektedirler.

Ancak standart değişiklikleri alanındaki esas tartışmaların 2004'ün ilk aylarında, FASB

stok opsiyonları konusunu yeniden gündeme getirince başlaması beklenmektedir. Bu konu ilk defa 1993 yılında gündeme geldiğinde, Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB); kendi çalışanları için yoğun biçimde stok opsiyonu sağlayan ileri teknoloji şirketleri için bol paralar karşılığı lobi yapan kişiler tarafından kısırıtılan yasa koyucular tarafından, kural koyma yetkisi elinden alınmakla tehdit edilmiş ve bu nedenle bu konuda geri adım atmak zorunda kalmıştı. Bu konuda yine politikacıların devreye girmeye hazırlandığı seziliyor. Amerikan Temsilciler Meclisi'nin Mali Hizmetler Komitesinin önde gelen üyelerinden Richard Baker Kasım ayı içersinde, FASB'nin; firmaları, çalışanlarının çoğuna sağlamış oldukları stok opsiyonlarını gider olarak muameleye tabi tutmalarını zorunlu kılmasının önüne geçecek, önleyecek uzlaşma niteliği taşıyan bir yasa önerisi sundu.

Avrupa'da ise finansal türevler konusunda fikir ayrılıklarının, çıkar çatışmalarının çıkması olası gözüküyor. Avrupa'da halen firmalar türev araçları, neredeyse değeri sıfıra yakın, maliyet bedeli ile değerlemeye tabi tutuyorlar. Yukarda belir-

tildiği gibi IASB'nin yeni getirdiği standartlar, firmaları; bu finansal araçların değerlemesinde, Amerika ve Japonya'da olduğu gibi, piyasa fiyatlarını kullanmaya zorluyor. Finansal araçları çok yoğun biçimde kullanmakta olan bankalar ve sigorta şirketleri, IASB tarafından yeni getirilen kuralların karlılıklarını çok oynak hale getireceğini öne sürerek, mali araçların değerlendirilmesi konusunda piyasa fiyatının baz alınmasını zorunlu kılan standart değişikliğine şiddetle karşı çıkıyorlar. Avrupa Yatırım Bankası'nın yeni Başkanı Jean Claude Trichet ve Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ta bankacıların bu görüşlerine katılıyorlar,

Hernekadar Avrupa Komisyonu, hisseleri borsada işlem gören tüm şirketlerin 2005 yılından itibaren IASB tarafından konulmuş olan muhasebe kurallarına uymaları yolunda karar almış ise de, bilindiği gibi Avrupa Parlamentosu benimsemiş olduğu standartları reddetme yetkisine sahip bulunuyor. Parlamento hernekadar bugüne kadar böyle bir tutum içine girmemişse de siyaset bu sefer yeni kuralların uygulamaya konulmasında bir engel oluşturma cihetine gidebilir.

(1) The Economist, 20 aralık 2003-2 Ocak 2004, S. 105

AB'nin "İstikrar ve Ekonomik Büyüme Pakti"na büyük darbe vuruldu

Bilanço'nun Aralık sayısında, bütçe açığının büyüklüğü yüzünden AB'nin "İstikrar ve Büyüme Pakti"nin öngördüğü cezai yaptırımlar ile karşı, karşıya kalan ve yaşadığı ekonomik durgunluk ve gerçekleştirme - ye çalıştığı yapısal reformlar nedeniyle bu açığı düşürmekte zorlanan Al - manya'nın, Pakti derinden sarsacak bir plan önerdiği belirtilerek, konu - nun Kasım ayının 25'inde yapılacak maliye bakanları toplantısında gö - rüşülerek sonuçlandırılacağı belirtilmişti. Anılan toplantıda maliye ba - kanları, AB Komisyonunun Fransa ve Almanya'ya uygulanmasını tavsi - ye ettiği yaptırımları reddederek, İstikrar Paktının geleceği üzerinde bü - yük bir soru işareti doğmasına yol açtılar.

AB Komisyonu Baş - kanı Roman Prodi tarafından "aptalca" olarak nitelendirilmiş olan İstikrar ve Büyüme Pakti, Birliğe üye ülkelerin bütçe açıklarının ulusal gelirlerinin yüzde 3'ünü aşmamasını öngörüyor ve üç yıl üst üste bu limiti aşan üyeler için GSYİH'larının yüzde 0.5'i oranında cezai yaptırım uygulanmasını gündeme getiriyordu. 2005 yılına kadar geçen dört

yıllık dönemde Fransa ve Almanya üst üste dört yıl boyunca sözkonusu bu yüzde 3'lük bütçe açığı limitini aşmış olacaklar ve bu ülkelere hiçbir cezai yaptırım uygulanmayacak. Komisyonun karşı çıkmasına ve bazı küçük üye ülkelerin itirazlarına rağmen Fransız ve Alman maliye bakanları, kendilerine bu yaptırımların uygulanmaması konusunda diğer meslektaşları - nın çoğunu ikna etmeyi başar -

dılar. Hollanda, Avusturya, Finlandiya ve İspanya maliye bakanları, küçük ülkelerin Fransa ve Almanya tarafından tehdit edildiklerini ileri sürerek, Komisyon önerisi doğrultusunda oy kullandılar Şüphesiz hiç kimse, 90'lı yılların sonlarında, Euro'ya geçiş karşılığında katı kuralları olan bir istikrar pakti yapılmasını şart koşan ülkenin bizzat Almanya olduğunu unut - mamıştı.

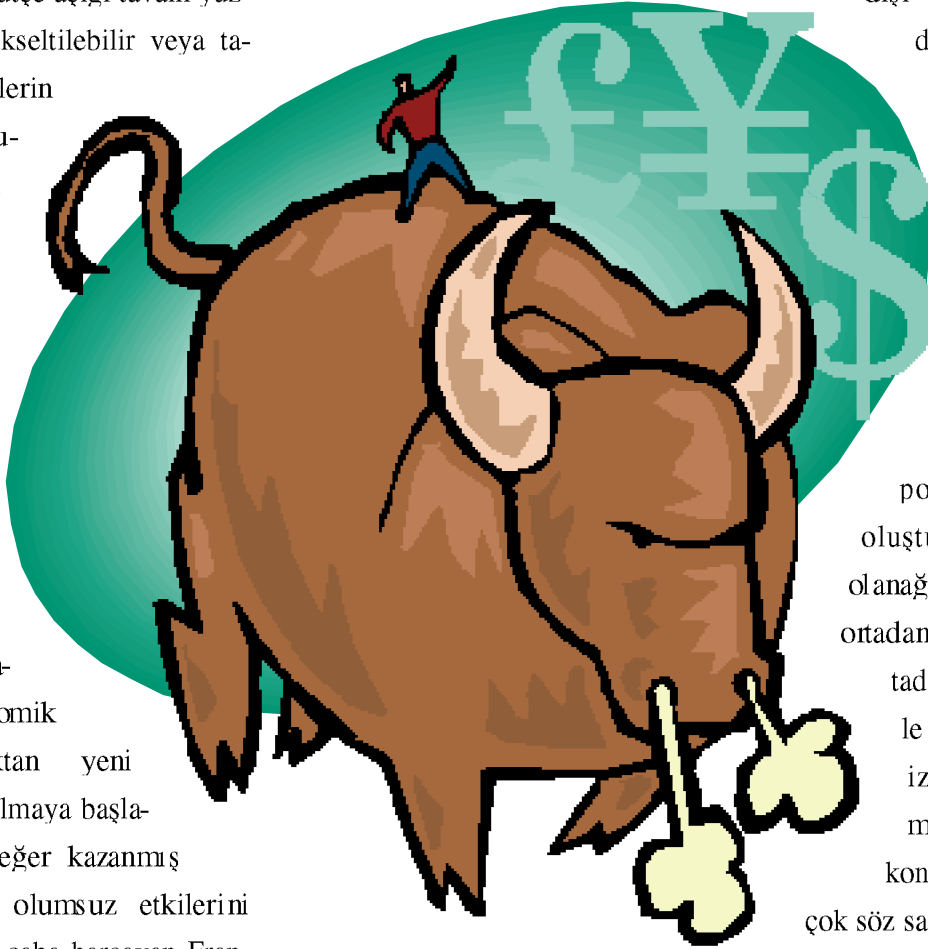
Şimdi artık İstikrar Pakti'nda öngörülmiş olan tüm yaptırımlara 'çöpe atılmış' gözüyle bakılıyor.

Bu durumda üye hükümetlerin mali politikaları için yeni bir rejim oluşturmaları gerekiyor. Örneğin bütçe açığı tavanı yüzde 4'e yükseltilebilir veya tavan, ülkelerin

içinde buldukları ekonomik konjonktüre göre esnek tutulabilir. Esasen ekonomistler, daha ekonomik durgunluktan yeni yeni kurtulmaya başlayan ve değer kazanmış

Euro'nun olumsuz etkilerini azaltmaya çaba harcayan Fransa ve Almanya'dan, maliye politikalarını daha da sıkılaşmalarını beklemenin pek de rasyonel bir tutum olmadığını kabul ediyorlar. Bu görüş sahiplerine destek veren bir süreç Portekiz'de yaşandı. 2001 yılında bütçe açığı GSYİH'sının yüzde 3'ünü aşan

Portekiz, AB'den gelen yoğun baskılar üzerine kamu harcamalarını kısıtı ve bir dizi muhasebe oyunları ile 2002 yılında bütçe açığını yüzde 3'lük limitin altına düşürdü. Ama o tarihten bu yana ekonomisi derin bir durgunluğa

gömüldü, dolayısıyla vergi gelirleri düştü ve hükümet sessiz bir şekilde, 2003 yılında bütçe açığının GSYİH'ya olan oranının yüzde 5'i aşacağını ilan etti. Fransız maliye bakanı Francis Mer, konu ile ilgili görüşlerini

açıklarken, istikrar paktının çok sıkı bir şekilde uygulanmasının Portekiz'i "zararı karşılanamayacak bir ekonomik durgunluk" içersine soktuğunu ifade etti.

Akla gelen bir çözüm yolu istikrar paktının tümüyle devre dışı bırakılmasıdır. Zira 'Parasal

Birlik' Birliğe üye ülkelerin kendi para ve döviz kuru politikalarını oluşturabilmeleri olanağını tümüyle ortadan kaldırmaktadır. Bu nedenle bu ülkelerin izleyecekleri mali politika konusunda daha çok söz sahibi olmaları gerektiği ileri sürülebilir.

Ve bilindiği gibi, Avrupa Birliğini kuran anlaşmalar ulusal hükümetleri kendi borçları konusunda sorumlu kılmakta olup, bu alanda Avrupa Merkez Bankası'nın bir kurtarma operasyonu yapabilmesi olanaklı

değildir ve yasaklanmıştır. Dolayısıyla bir üye ülkenin aşırı borçlanması, hatta bir iflas, borçlarını ödeyememe durumunda kalması halinde, bu durum o ülkenin ve o ülkeye borç vermiş olanların bir sorunu olacaktır. Böyle bir durumun ortaya çıkması durumunda mali piyasalar, zor duruma düşen ülkenin borçları üzerindeki faiz hadlerini yükseltmek suretiyle aşırı bütçe açıkları üzerinde bir disiplin oluşturacaktır.

Durum böyle olmakla beraber ekonomistlerin çoğu yine de Euro bölgesinin, ülkeleri kendi bütçe açıklarını ve toplam borçlarını kontrol etmeleri konusunda ikna edecek bir sisteme, çözümlerine ihtiyaç duyduğunu, gerektiğini düşünmektedirler. Zira gelecek dönemde bütçe açıkları ve kamu borç tutarları yaşlı Avrupa'nın bir çok ülkesi için daha büyük bir sorun olma niteliği kazanabilir. Bu ülkelerin nüfus yapıları daha yaşlı hale geldikçe ve toplam nüfusları içinde emekli aylıklarına bağımlı kişilerin oranı yükseldikçe, hükümetlerin yaşlılık aylığı ve sağlık harcamaları alanındaki yükümlülükleri de giderek büyüyecektir.

Tüm bu gelişmeler üzerine, Fransız Maliye bakanı Francis Mer 11 Aralık 2003 tarihli Financial Times gazetesinde yayınlanmış olan makalesinde, istikrar ve büyüme paktının, 25 Kasım tarihinde yapılmış olan maliye bakanları toplantısında alınmış olan kararlar "öldüğü" şeklindeki yargılara katılmadığını ve bu tartışmaların tutarlı olmayan bir zemine oturduğunu ileri sürmüştür.

Mer, ancak meselenin özü üzerinde bir anlaşmazlık olduğu vakit bir krizden söz edilebileceğini ifade ederek, hiç kimse nin mali disiplinden ve ekonomik işbirliğinden vazgeçmediğine dikkat çekiyor.

Mer'e göre; tüm Avrupa ülkeleri gerekli mali ayarlamaların yapılması konusunda hemfikir. Ve yaşlanan nüfusun kamu mali yapıları üzerine getirdiği yükler nedeniyle ülkeler tekrar mali dengelerini teessüs ettirme mecburiyeti ile karşı, karşıya bulunuyorlar. Halen kamu mali dengesini tutturamamış olan ülkelerin, kendi yapısal mali açıklarını her yıl GSYİH'larının yüzde 0.5'i kadar kısmaları gerekiyor. Fransa ve Almanya buna karşı çıkmıyorlar ve her

ikisi de 2005 yılı ile birlikte kamu açıklarını yüzde 3'lük limitin altına çekmek için uğraş veriyorlar. Herkes kabul ediyor ki başlangıçtaki hedef kamu açıklarının GSYİH'ya olan oranını 2004 yılında yüzde 3'ün altına düşürmekti. Fransa ve Almanya istikrar paktını rafa kaldırma veya bugüne kadar ki mali politikalarını değiştirme gibi bir niyet sahibi değiller, ancak her iki ülke de ekonomik durgunluk içerisinde bulunuyor. Yapılan bu tartışmalar sayesinde biz zararlarına katlanmış olsak dahi, paktın hangi alanlarda zayıf kaldığını öğrenmiş olduk. Pakt özellikle, elverişli ekonomik koşulların mali disiplinin gevşetilmesini öngördüğü durumlarda ülkelerin bu duruma uygun davranmalarını özendirici unsurlar içermiyor, tersine ekonomik faaliyet hacmi daralmaya başladığında, bu alanda gerekli işbirliğine hazır ülkeler için dahi, ekonomik faaliyet hacminin daha da küçülmesi sonucunu getirecek daraltıcı mali politikalar öneriyor.

Dolayısıyla şu anda üzerinde önemle durmamız gereken uğraşı alanımız, tekrar devreye giren ekonomik büyüme sürecinin güçlendirilmesidir.

Yıllık enflasyon:

TEFE 13.9 TÜFE 18.4

Ekonomik programın en önemli göstergelerinden biri olan enflasyon, 2003 yılında öngörülen hedeflerin altında gerçekleşti. Yıllık enflasyon 2003'te toptan eşya fiyatları endeksinde (TEFE) yüzde 13,9 ve tüketici fiyatları endeksinde de yüzde 18,4 oldu.

Aralık ayında Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksi bir önceki aya göre yüzde 0,6 bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 13,9 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 25,6 artış gerçekleştirdi.

Aralık ayında Tüketici Fiyatları Genel İndeksi bir önceki aya göre yüzde 0,9, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 18,4 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 25,3 artış gerçekleştirdi.

Çekirdek enflasyon olarak anılan özel imalat sanayi sektöründeki artış aralık ayında yüzde 0,9, tarım sektöründeki artış yüzde 0,3 oldu. Enflasyonun 2003 yılı için TÜFE'de yüzde 20'nin altında gerçekleşmesi 2004 beklentileri içinde umut verdi.

TEFE	ARALIK 2003	ARALIK 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,6	2,6
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	13,9	30,8
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	13,9	30,8
(01.01.2003-31.12.2003) - (01.01.2002-31.12.2002) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	25,6	50,1

TÜFE	ARALIK 2003	ARALIK 2002
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,9	1,6
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	18,4	29,7
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	18,4	29,7
(01.01.2003-31.12.2003) - (01.01.2002-31.12.2002) 12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	25,3	45,0

		2003											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
TEFE	Bir önceki aya göre değişim	5,6	3,1	3,2	1,8	-0,6	-1,9	-0,5	-0,2	0,3	0,6	1,7	0,6
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	5,6	8,9	12,4	14,4	13,7	11,5	10,9	10,7	10,7	11,3	13,2	13,9
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	2,6	2,3	3,1	2,1	1,6	-0,2	-0,4	0,2	1,9	1,4	1,6	0,9
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	2,6	4,9	8,2	10,4	12,2	12,0	11,6	11,7	13,8	15,5	17,3	18,4

Dünya ekonomisi

2004'e küresel büyüme umutlarıyla giriliyor

Dünya genelinde 2004 yılında büyümenin hız kazanacağı tahmin ediliyor. Çin ve Türkiye'nin GSMH büyüme hızını korumaları, Asya ekonomilerinin ise büyümelerinin hız kazanacağı tahmin ediliyor. Dünya ekonomisinin lideri ABD'de 2004 yılında yüzde 5.2 büyüme bekleniyor.

2003 yılının son günlerini dolar-euro paritesi ile petrol ve emtia fiyatlarının yükselmesi tartışmaları ile geçiren dünya ekonomisi 2004 yılına umutlu giriyor. Deutsche Bank'ın tahminine göre dünyanın lider ekonomisi Amerika Birleşik Devletleri'nde 2003 yılı sonu itibarıyla yüzde 3.2, 2004'te ise yüzde 5.2 büyüme hızı bekleniyor.

Dünya ekonomisinin 2003 genelinde yüzde 3.4, 2004 gene-

linde yüzde 4.5 büyüme gerçekleştirilmesi tahmin ediliyor. IMF'in 2004 yılı için dünya ekonomisi büyüme hızı tahmini yüzde 4.1. Birleşmiş Milletler (BM) Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu (ESCAP), Asya'daki ülkelerin birçoğunun ekonomilerinin 2004 yılında hız kazanacağını ve Çin'in yine tüm ülkeleri geride bırakacağını açıkladı. ESCAP, 2002 yılında yüzde 7.8 büyüyen Türkiye ekonomisinin 2003'te

yüzde 4.6 ve 2004'te yüzde 5 oranında büyüyeceğini öngördü. Komisyon raporunda, Japonya, Avustralya ve Yeni Zelanda hariç Asya Pasifik bölgesinin, 2004 yılında, 2003 için tasarlanan yüzde 5.4 büyümenin üzerinde gerçekleşerek yüzde 5.8 büyüyeceğini bildirdi. Asya'da bu yıl en iyi performansı gösteren ve yüzde 8 büyüyeceği tahmin edilen Çin'in 2004'te de en hızlı büyüyen ülke olabileceği belirtildi.

Dolar-Euro

Temmuz 2001’de euro karşısında zirve gören dolar, o zamandan bugüne yüzde 31 değer kaybetti. aslında euro değer kazanmıyor, dolar değer yitiriyor demek doğru bir yaklaşım olur. Ekonomistler, dolardaki bir çöküş veya küresel bir durgunluk riskinin inkar edilemez nitelikte olduğunu söylerken, 2004’te kurlardaki aşırı oynaklık ve dalgalı bir büyümenin

dam-gasını vuracağını öngörüyor.

ABD ekonomisinden gelen çelişkili veriler, euronun dolar karşısında 1.24’ün üzerine çıkarak yeni bir zirve yapmasına yol açmıştı. Arka arkaya rekorlar kıran euro/dolar paritesi 1.2423’le yeni bir tarihi zirve gördü. Dolardaki gerileme altının ons fiyatını 413 dolarla 1991’den bu yana en yüksek noktaya taşıdı.

2004’ün petrol üreticisi fakir ülkelerin yılı olacağı tahmin

ediliyor. 2004 tahminlerini yayımlayan The Economist Intelligence Unit, petrol üreticisi ülkelerin gelecek yıl ekonomik büyüme bazında ilk sıralarda yer alacağını öngördü.

Buna göre yeni petrol hatlarıyla üretim artışı sağlayan Çad’ın yüzde 58, Ekvator Ginesi’nin yüzde 23 büyüyeceği tahmin edildi. Yeniden yapılandırma

çalışmaları süren

Irak’ın ise yüzde 19’luk

büyüme hızına ulaşacağı dile getirildi.

Kilit iş alanlarında kontrol ve faaliyetlerini merkez üssün dışına taşıyan çokuluslu şirketlerin sayısının, 2004 yılında artacağı tahmin ediliyor. 2004 yılına ilişkin öngörülerini derleyen The Economist Group, söz konusu gelişmenin küreselleşmenin üçüncü aşamasını oluşturduğunu vurguluyor.

Diğer yandan, Irak Savaşı’nın sona erdiği Nisan ayından sonra ham petrol fiyatlarında gözlenen düşüşün yerini yükselişe bırakması -30 dolar düzeyinde-, altının yanı sıra bakır ve çinko gibi sanayinin dayandığı metallerin fiyatlarında son 20 yılın zirvelerine yaklaşılması risk yaratabilecek unsurlar olarak öne çıkıyor.

Ekonomistler, yüksek emtia fiyatlarının enflasyonist

baskı yaratarak ekono-

nomik

iyileşme-

yi gecikti-

receği görü-

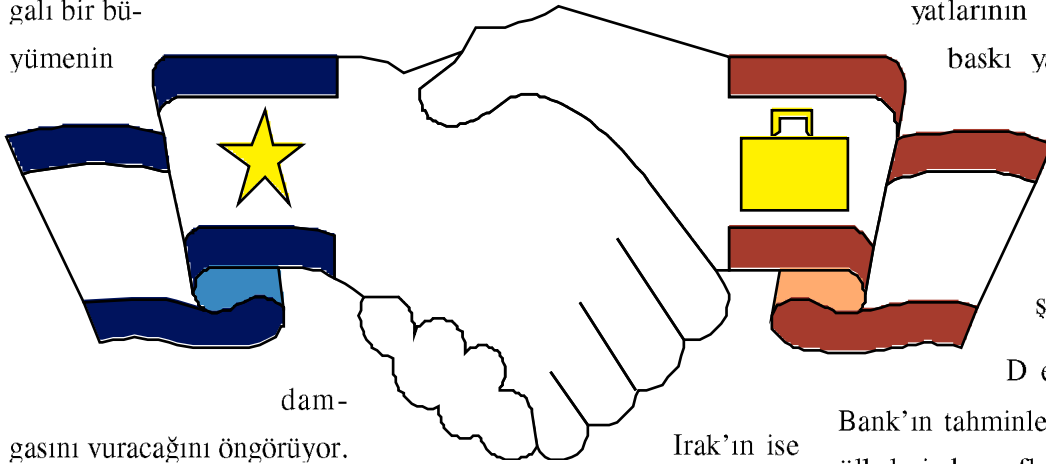
şündeler.

D e u t s c h e

Bank’ın tahminlerine göre, G7 ülkelerinde enflasyonun 2003 sonu itibariyle yüzde 1.9, dünya genelinde ise yüzde 3 olması bekleniyor. Aynı kurumun 2004 tahminleri de yüzde 1.5 ve 2.7 olarak öne çıkıyor.

Gelişmiş Ülkeler

ABD’nin cari işlemler açığı yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 3 gerileyerek 135 milyar dolara indi. ABD Ticaret Bakanlığı’ndan yapılan açıklamada, cari açığın yılın ikinci çeyreğinde

139.39 milyar dolara çıktığı hatırlatılırken, verilerdeki iyileşmede düşük kur politikasının etkili olduğu kaydedildi.

Cari açıktaki üçüncü çeyrekte görülen azalmaya rağmen, ABD'nin dış ticaret açığı bu yılın Ekim ayında, bir önceki aya göre yüzde 1 artarak 41.77 milyar dolara ulaştı. Ekim ayı itibarıyla 490.8 milyar dolardan seyreden yıllık açık, 418.04 milyar dolarlık geçen yılki rekor açığı aşmıştı. ABD Ticaret Bakanlığı, ABD'nin Çin ile ikili ticarete verdiği açığın da Ekim ayında, Eylül ayına göre yaklaşık yüzde 7 artarak 13.57 milyar dolara ulaştığını ve yeni bir rekor kırdığını bildirdi.

ABD'de tüketici fiyatları Kasım ayında görülen beklenmedik düşüşle son 38 yılın en düşük düzeyine indi. Kasım ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bir önceki aya göre yüzde 0.2 geriledi. Enerji fiyatları katılmadan hesaplanan "çekirdek enflasyon" oranında da Kasım ayında yüzde 0.1 gerileme oldu.

Kasım ayında sanayi üretimi yüzde 0.9 artarak beklentilerin üzerine çıktı. Kapasite kullanım oranı da 75.7'ye yükseldi.

AB Brüksel Zirvesi'nde, kıta ekonomisini canlandırmak amacıyla çeşitli kamu hizmeti projeleri için 66 milyar euroluk yatırım öngören "Büyüme İçin Eylem Planı"na onay verdi. Bu kararlar birlikte Avrupa çapında 56 altyapı projesini içeren planın hayata geçirilmesi kabul edildi. Plan kapsamında, Alp sıradağlarından geçen demiryolu tünelleri ve İspanya ile Portekiz arasındaki hızlı tren hattı gibi ulaştırma projeleri, sınır ötesi enerji nakil hatları ve araştırma-geliştirme programlarını içeren projeler bulunmaktadır.

Avrupa Merkez Bankası (AMB), enflasyon tahminlerini yukarı çekerken, faizlerin artırılabileceğinin işaretini verdi. AMB'den yapılan açıklamada, Euro Bölgesi'nde 2004 yılı için daha önce yüzde 0.7 - yüzde 1.9 arasında yapılan enflasyon tahmini, yeni değerlendirmeler ışığında yüzde 1.3 - yüzde 2.3 aralığına çıkarıldı. Banka Bölge için yüzde 1.1 - yüzde 2.1 arasında yaptığı 2004 yılı ekonomik büyüme tahmininde ise değişikliğe gitmedi.

Almanya Başbakanı Gerhard Schröder, muhalefetle, vergi indirimlerinin bir yıl erkene alın-

ması ve işgücü reformu konularında anlaşmaya vardı. Schröder, Hıristiyan Demokratları, 15.6 milyar dolarlık vergi indirimlerinin ancak yarısını bir yıl erkene almaya ikna edebildi. Buna karşılık, üzerinde anlaşılacak işgücü reformu, Başbakan'ın planlandığından da daha sıkı önlemler içermekte. Schröder, bu anlaşmayla, hem ekonomiyi canlandırmayı, hem de nüfusun giderek yaşlandığı ortamda sosyal güvenlik sisteminin ayakta kalmasını amaçlamakta.

Japonya Merkez Bankası'nın yılda 4 kez yaptığı Tankan anketi sonuçlarına göre hazırlanan iş dünyası güven endeksi, Aralık ayında son 6.5 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Eylül ayında artı 1 düzeyinde olan endeks, Aralık'ta Haziran 1997'den bu yana kaydedilen en yüksek değerine çıkarak artı 11'e yükseldi. Tankan anketinin sonuçları, Japon ekonomisindeki iyileşmenin süreceği beklentilerini güçlendirmekte. Japon ekonomisi son aylarda özellikle ABD ve Asya'ya artan ihracat sayesinde belirgin bir iyileşme sinyalleri vermekte.

Vergi İstatistikleri

Gelir, Kurumlar ve Katma Değer Vergilerinin Genel Bütçe Vergi Gelirleri İçindeki Payı									
(Milyar TL)									
Yıllar	Vergi Gelirleri	Gelir Vergisi	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Kurumlar Vergisi	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Toplam KDV (Dahilde+İthalde)	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)	Gelir Vergisi Kurumlar Vergisi ve KDV Toplamı	Vergi Gelirleri İçindeki Payı (%)
1992	141.602	60.056	42,4	10.078	7,1	42.088	29,7	112.222	79,3
1993	264.273	106.661	40,4	19.132	7,2	81.877	31,0	207.670	78,6
1994	534.888(*)	181.884	34,0	43.976	8,2	176.742	33,0	402.602	75,3
1994	587.760(**)	181.884	30,9	43.976	7,5	176.742	30,1	402.602	68,5
1995	1.084.350	329.795	30,4	103.241	9,5	354.980	32,7	788.016	72,7
1996	2.244.094	676.017	30,1	189.338	8,4	743.026	33,1	1.608.381	71,7
1997	4.745.484	1.500.245	31,6	396.237	8,3	1.561.562	32,9	3.458.044	72,9
1998	9.228.596	3.481.752	37,7	748.383	8,1	2.725.083	29,5	6.955.218	75,4
1999	14.802.280	4.936.551	33,3	1.549.525	10,5	4.164.334	28,1	10.650.410	72,0
2000	26.503.698	6.212.977	23,4	2.356.787	8,9	8.379.554	31,6	16.949.318	64,0
2001	39.735.928	11.579.424	29,1	3.675.665	9,3	12.438.860	31,3	27.693.949	69,7
2002	59.631.868	13.717.660	23,0	5.575.495	9,3	20.400.201	34,2	39.693.356	66,6

Vergi Gelirleri Tahsilat Artışı İle TEFE Artışının Karşılaştırılması				
Yıllar	Gerçekleşen Tahsilat (Milyar TL)	Bir Önceki Yıla Göre Tahsilat Artışı (%)	12 Aylık Ortalamalara Göre TEFE Artışı (%)	12 Aylık Ortalamalara Göre Vergi Gelirleri Tahsilat Artışına Göre Fark
1992	141.602	80,1	62,1	18,0
1993	264.273	86,6	58,4	28,2
1994(*)	534.888	102,4	120,7	-18,3
1994(**)	587.760	122,4	120,7	1,7
1995	1.084.350	102,7 (*)	86,0	16,7
1995	1.084.350	84,5 (**)	86,0	-1,5
1996	2.244.094	107,0	75,9	31,1
1997	4.745.484	111,5	81,8	29,7
1998	9.228.596	94,5	71,8	22,7
1999	14.802.280	60,4	53,1	7,3
2000	26.503.698	79,1	51,4	27,7
2001	39.735.928	49,9	61,6	-11,7
2002	59.631.868	50,1	50,1	0,0

(*) EDV, NAV, EMTV hariç,

(**) EDV, NAV, EMTV dahil

Kaynak : Gelirler Genel Müdürlüğü

Konsolide Bütçe Gerçekleşmeleri

Bazı Konsolide Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak-Kasım (Trilyon)			Reel Artış (Enflasyondan Arındırılmış)*	2003 Yılı Bütçe Hedefi
	2002	2003	Artış (%)		
Gelirler	69.780	88.731	27.1	6.5	100.782
Genel Bütçe Gelirleri	68.640	87.050	26.8	6.2	100.357
Vergi Gelirleri	54.023	74.657	38.1	15.7	85.955
Gelirden Alınan Vergiler	17.880	23.055	28.9	8.0	26.115
Gelir Vergisi	12.392	14.995	21.0	1.4	17.197
GVK Göre Alınan Geçici Vergi	319	515	61.4	35.2	
Kurumlar Vergisi	5.438	8.053	48.0	24.0	8.918
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	4.354	6.422	47.4	23.5	
Servetten Alınan Vergiler	711	2.011	182.8	137.0	2.329
Motorlu Taşıtlar Vergisi	678	1.154	70.2	42.6	1.140
Mal ve Hizmetlerden Alınan V.	27.057	38.489	42.2	19.1	44.960
Dahilde Alınan KDV	10.394	12.906	24.1	4.0	16.046
Taşıtlar Alım Vergisi	143	210	41.2	18.3	
Özel Tüketim Vergisi	4.640	20.052			22.353
Banka ve Sigorta Muameleleri V.	904	1.050	16.1	-2.6	1.064
Özel İletişim Vergisi	772	953	23.4	3.4	1.103
Özel İşlem Vergisi	470	583	24.0	3.9	935
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	8.373	11.100	32.5	11.0	12.531
İthalde Alınan KDV	7.800	10.258	31.5	10.2	11.683
Vergi Dışı Normal Gelirler	10.070	8.783	-19.0	-32.1	10.294
Katma Bütçe Öz Gelirleri	1.139	1.682	60.5	34.5	425
Harcamalar	99.499	121.735	22.3	2.5	145.949

*Hesaplama TÜFE % 19.3 olarak alınmıştır.

EKONOMİK VERİLER

	2003-Q3	2002	2001	2000	1999	1998
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	108.383	273.463	176.484	125.596	78.283	53.518
GSMH (milyon dolar)		179.898	145.693	200.002	185.267	206.552
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	4.9	7.8	-9.5	6.3	-6.1	3.9
Kişi başına GSMH (ABD Doları)		2.584	2.123	2.965	2.879	3.255
Üretim İndeksi	119.5	102.5	92	101	95.7	100.9
Toplam İhracat (Milyon/Dolar)	33.555	35.081	31.334	27.775	26.587	26.974
Toplam ithalat (Milyon/Dolar)	48.963	50.832	41.399	54.503	40.671	45.921
Dış Ticaret Dengesi (Milyon/Dolar)	-15.407	-15.751	-10.065	-26.728	-14.084	-18.947
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	68.5	69.0	75.7	51.0	65.4	58.7
İşsizlik Oranı (%)	9.4	10.6	8.5	6.6	7.7	6.8
İç Borç Stoku (Trilyon TL)	178.711	149.869	122.157	36.421	23.005	11.693
Dış Borç Stoku (Milyon/Dolar Yeni Tanım)	137.924	131.200	113.826	118.702	102.992	96.429
Cari İşlemler Dengesi (Milyon/Dolar)	-4.034	-1.789	3.390	-9.819	-1.360	1.984

(Milyar TL)	2003		2002		2001
	12 Aralık	5 Aralık	27 Aralık	13 Aralık	28 Aralık
Emisyon	11.193.022	11.285.563	7.707.082	8.406.110	5.328.876
Para Arzı					
- M1	19.863.154	20.266.549	14.258.860	14.517.776	11.073.270
- M2	78.861.112	79.318.804	61.195.275	60.775.592	46.985.987
- M3	84.207.268	86.171.295	64.399.837	63.834.917	50.587.717
Yurtiçi Kaynaklı TL. Mevduat	73.220.686	72.876.123	56.294.199	56.108.102	44.921.685
- Vadeli Tasarruf	50.143.944	50.330.006	38.675.412	38.358.987	31.291.397
- Vadesiz Tasarruf	4.785.987	4.762.278	3.262.560	3.668.006	3.170.598
- Vadeli Ticari	8.854.014	8.721.529	8.261.003	7.898.829	4.621.320
- Vadesiz Ticari	5.025.082	4.821.813	3.784.187	3.509.967	3.100.924
- Resmi Mevduat	4.411.659	4.240.497	2.311.037	2.672.313	2.737.446
Kredi Stoku	50.395.397	49.951.352	35.159.807	33.950.785	34.796.973
- Tüm Banka Kredileri	50.395.397	49.951.352	34.909.807	33.419.785	34.046.973
- M.B. Kredileri	0	0	250.000	531.000	750.000
Bank. El. Tah. ve Bono	96.757.566	95.773.630	81.616.926	78.550.605	58.275.691

Mevzuat Değişiklikleri

- 04 Aralık 2003**
- Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:325)
 - Sermaye Piyasasında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği (Seri:VIII, No:40)
- 12 Aralık 2003**
- 2003/6415 Belgesiz İhracat Kredileri ile Vergi Resim ve Harç İstisnası Belgeleri Hakkında Karar
 - 2003/6467 Özel Tüketim Vergisi Tutarlarının Belirlenmesine İlişkin Karar
 - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:326)
- 13 Aralık 2003**
- 2003/6401 Sınır Ticaret Merkezleri Kurulmasına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar
 - Sınır Ticaret Merkezlerinden Yapılacak İhracat ve İthalata İlişkin Yönetmelik
 - Sınır Ticaret Merkezleri Kurulmasına İlişkin Kararın Uygulanmasına Dair Yönetmelik
- 15 Aralık 2003**
- 2003/6380 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan, Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması'nın Onaylanması Hakkında Karar
 - 2003/6381 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında İmzalanan, Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokol'un Onaylanması Hakkında Karar
- 17 Aralık 2003**
- Hisse Senetlerinin Kurul Kaydına Alınmasına ve Satışına İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılması Dair Tebli (Seri:I, No:32)
 - Aracılık Faaliyetinde Belge ve Kayıt Düzeni Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:V, No:73)
 - Sermaye Piyasası Araçlarının Kredili Alım, Açığa Satış ve Ödünç Alma ve Verme İşlemleri Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:V, No:74)
- 21 Aralık 2003**
- Sermaye Piyasası Kanununa Tabi Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri:IV, No:31)
- 22 Aralık 2003 (Mükerrer)**
- Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği (Seri No:5)
 - Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No:21)
 - Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:35)
 - Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:37)
 - Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimatı
- 24 Aralık 2003**
- 5018 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- 26 Aralık 2003**
- 5020 Bankalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
 - Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No:41)
 - Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:42)
- 28 Aralık 2003 (Mükerrer)**
- 5027 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu
- 30 Aralık 2003**
- 5024 Vergi Usul Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
 - 2003/6575 Dar Mükellefiyete Tabi Kurumların Tevkifata Tabi Kazanç ve İratlarından Yapılacak Tevkifat Nispetleri Hakkında Karar
 - 2003/6576 Kendisine Bakmakla Mükellef Kimsesi Olup 18 Yaşını Doldurmamış Olanlar Hariç Olmak Üzere Hiçbir Geliri Olmadığını Belgeleyenlerin, Gelirleri Münhasıran Kanunla Krulan Sosyal Güvenlik Kurumlarından Aldıkları Aylıktan İbaret Bulunanların, Gazilerin, Şehitlerin Dul ve Yetimlerinin Türkiye Sınırları İçinde Brüt 200 m²'yi Geçmeyen Tek Meskene Sahip Olmaları Halinde (İntifa Hakkına Sahip Olunması Hali Dahil), Bu Meskene Ait Bina Vergisi Oranının 2004 Yılı İçin Sıfıra İndirilmesi Hakkında Karar
 - 2003/6577 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü Maddesinde Yer Alan Tevkifat Nispetleri Hakkında Karar
 - 2003/6578 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 19, 21, 23/8, Mükerrer 80, 82, 86/1-d ve 103'üncü Maddelerinde Yer Alan Tutarlarla İlgili Karar

Vergi Takvimi

- 07.01.2004** - Aralık 2003 Dönemi 4705 Sayılı Kanuna Göre Tahsil Edilen Özel İşlem Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 07.01.2004** - Aralık 2003 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 10.01.2004** - 16-31 Aralık 2003 Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 10.01.2004** - 16-31 Aralık 2003 Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine Ait Gider Vergilerinin (BSMV) Beyanı ve Ödenmesi
- 15.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu Kesintisi Bildirimi ve Ödenmesi
- 15.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamüllerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 15.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Motorlu Taşıtlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi (Tescile Tabi Olmayanlar) Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Danga Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - Yarışma ve Çekilişler ile Futbol Müsabakalarına ait Müşterek Bahislerle İlgili Veraset ve İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Kurumlar Vergisi Stopajı'nın Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - İlan ve Reklam Vergisinin Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - Aralık 2003 Dönemi Özel İşlem Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 20.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajı'nın Beyanı ve Ödenmesi
- 24.01.2004** - 1-15 Ocak Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 27.01.2004** - 1-15 Ocak Dönemine ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödenmesi
- 27.01.2004** - Aralık 2003 Dönemine ait Katma Değer Vergisi'nin Beyanı ve Ödenmesi
- 31.01.2004** - Motorlu Taşıtlar Vergisi 1.Taksit Ödemesi
- 31.01.2004** - Yıllık Harçların Ödenmesi
- 31.01.2004** - Gelir Vergisi (Gayri Menkul Sermaye İratları) Beyanı ve 1. Taksit Ödemesi

Önemli Not : Dergimiz yayına girdiği tarihte beyan ve ödeme sürelerini değiştiren 5035 sayılı Kanun yürürlüğe girmemiş olduğundan, bazı bildirim ve ödeme sürelerinde bu düzenleme dikkate alınmalıdır.

Aralık 2005 Kronoloji

- 01 Aralık** DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit yerel seçimlerden sonra genel başkanlık görevinden ayrılacağını açıkladı.
- 02 Aralık** Türkiye, Kıbrıslı Rum Lizidu davasında 1.2 milyon euroluk tazminatı ödedi. Avrupa Konseyi'nde AIHM'nin Loizidu'ya KKTC'deki mülküne dönmesiyle ilgili kararını ileri bir tarihe erteledi.
- 03 Aralık** Botaş'ı 60 milyon dolar zarara uğratan görevini kötüye kullanan beş eski yöneticiye suçları sabit görüldüğünden 6'şar milyon lira para cezası verildi.
- 04 Aralık** İrticai faaliyette buldukları tespit edilen iki asker ordudan ihraç edildiği YAŞ toplantısı kararına Başbakan Erdoğan ve Milli Savunma Bakanı Gönül şerh koydu.
- 05 Aralık** Okulların kuran kurslarına tahsis edilmesine olanak sağlayan yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlandı.
- 06 Aralık** DYP Genel Başkanı Ağar'ın Sinop'a gelişi sırasında kendisini karşılamaya gelen konvoya bir otomobilin çarpması sonucunda 7 kişi öldü, 5 kişi yaralandı.
- 07 Aralık** Rusya'da Duma seçimleri büyük güvenlik önlemleri altında yapıldı.
- 08 Aralık** Cumhurbaşkanı Sezer, YÖK Başkanlığına Galatasaray Üniversitesi Rektörü Erdoğan Teziç'i atadı.
- 09 Aralık** TBMM'de eski başbakan Mesut Yılmaz ve eski bakanlardan Hüsamettin Özkan, Güneş Taner, Recep Önal, Cumhur Ersümer ve Zeki Çakan hakkında soruşturma komisyonu kurulmasına karar verildi.
- 10 Aralık** ABD, Irak'ta 18.6 milyar dolar tutarındaki 26 ihaleye katılacak 63 ülkeyi açıkladı. Türkiye son anda listeye dahil edildi. Almanya, Fransa, Kanada, Rusya ve Çin listeye yer almadı.
- 11 Aralık** Almanya'da polis şeriatçı örgüt lideri Metin Kaplan'ın evi dahil 1170 binaya baskın düzenledi.
- 12 Aralık** Azerbaycan'ın eski Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev ABD'de tedavi görmekte olduğu hastanede öldü.
- 13 Aralık** ANAP'ta Genel Başkanlığa Nesrin Nas seçildi.
- 14 Aralık** 24 Yıl Irak liderliği yapan Saddam Hüseyin Tikrit'te bir sığınakta yakalandı. Kıbrıs seçimlerinde muhalefete iktidar 25'er milletvekili çıkardı.
- 15 Aralık** Azerbaycan eski Cumhurbaşkanı Haydar Aliyev Bakü'de binlerce Azerinin ve çok sayıda yabancı devlet adamının katıldığı törenle toprağa verildi. Törene Cumhurbaşkanı Sezer ve Başbakan Erdoğan'da katıldı.
- 16 Aralık** İmar Bankası müdilerine yapılacak ödemeler konusundaki yasa tasarısı TBMM'de kabul edildi. Mevduat sahipleri paralarını alabilecek, Hazine bonusu hesabı bulunanlara ödeme yapılmayacak.
- 17 Aralık** Enflasyon muhasebesi yasa tasarısı TBMM'de kabul edildi.
- 18 Aralık** Damıştay İdari Daireler Genel Kurulu, Demirbank'ın Fon'a devrinin iptalinin reddedilmesine ilişkin kararı bozdu. Demirbank'ın eski sahiplerine devrinin yolu açıldı.
- 19 Aralık** Devlet Bakanı Ali Babacan, artık IMF'den yeni kredi almak istemediklerini söyledi.
- 20 Aralık** Başbakan Erdoğan, Kıbrıs sorununun çözümü için Annan Planı temelinde görüşmeler başlamalı çağrısında bulundu.
- 21 Aralık** İçinde Rodos adasına kaçak yolcu taşıyan tekne battı 1 kişi kurtuldu 69 kişi kayboldu.
- 22 Aralık** "RP'nin kayıp trilyon" davasında 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılan Erbakan için, Ankara Savcılığı 7 gün içinde teslim olması için yakalama emri çıkardı. Aynı davadan dolayı Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ve İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun mallarına tedbir kondu.
- 23 Aralık** Erbakan hapis cezasını erteletmek için 1 yıl rapor aldı, savcılık raporu kabul etti.
- 24 Aralık** 150 katrilyon büyüklüğündeki 2004 bütçesi TBMM'den geçti.
- 25 Aralık** Çeşitli vergi yasalarında değişiklik yapan kanun TBMM'de kabul edildi.
- 26 Aralık** İran'ın Bem kentinde meydana gelen 6.3 şiddetindeki depremde kerpiç evlerin büyük bölümü yıkıldı, 20 binin üzerinde ölü olduğu tahmin ediliyor.
- 27 Aralık** İran'ın Bem kentinde meydana gelen depremde ölü sayısı 25 bini geçti. Enkaz kaldırma çalışmaları sürüyor.
- 28 Aralık** Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, Kıbrıs sorununun çözümü için Annan Planı'nın görüşüleceğini açıkladı.
- 29 Aralık** KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, hükümeti kurma görevini CTP Lideri Mehmet Ali Talat'a verdi.
- 30 Aralık** Asgari Ücret Tespit Komisyonu Ocak ayından itibaren 6 ay geçerli asgari ücretin net 303 milyon lira olduğunu açıkladı.
- 31 Aralık** TMSF bünyesindeki Pamukbank için verilen teklifleri yetersiz görülmesi nedeniyle satışından vazgeçtiğini ve Pamukbank'ın bir kamu bankasıyla birleştirilmesi çalışmalarına başladığını açıkladı.